

God
Jul

VENNESLA KIRKE

HUNSFOSPOSTEN
JULENUMMER
1954

ÅRSOVERSIKT

Det år som vi nu avslutter begynte med gode avsetningsforhold på våre produkter og dette har fortsatt.

Det er med glede bedriftens ledelse konstaterer at året vil gi rekordproduksjon i papir og cellulose. De nøiaktige tall foreligger selvfølgelig ikke nu til jul, men de overskrider fjorårets meget betraktelig. Det er å håpe at de forbedringer på maskinene som stadig vekk skal foretas også gjennom 1955 vil bringe produksjonen ytterligere op, idet jo alle er klar over at det er produksjonens størrelse som gjør fabrikken konkurransedyktig, og dermed trygger fremtiden for alle som er ansatt ved Hunsfos enten stillingen er stor eller liten.

Når jeg sier at forholdene har bedret sig hvad ordrer angår, så kommer dette av at flere land har lettet på restriksjonene om innførsel av papir og tendensen går i retning av full frigivelse. Hvis intet uforutsett inntreffer som f. eks. at et eller annet land som vi har forbindelse med kommer i økonomiske vanskeligheter, eller at det gjeninntreffer forverrelse i verdenssituasjonen, tror jeg at 1955 også kan bli et bra år hva ordrer angår. For øieblikket er vi så godt beslått med ordrer som vi ikke har vært på lange tider.

Når det gjelder å levere papir til innlandet kan det vel være av interesse å høre at vi i 1955 regner

med et innlandsbehov på papir, papp og kartong på 210 000 tonn. Dette tall var før krigen 90 000 tonn, og som det fremgår herav ligger vi nu på et forbruk av 70 kg pr. innbygger i Norge. Vår andel av dette er ca. 8 500 tonn.

Den vanskeligste situasjon for papirindustrien, resp. råstoffindustrien, er den kroniske tømmermangel. Vi har måttet innføre kubb fra Finland for å holde fabrikken i full drift, likesom vi også til neste år vil få en prøvelast fra Kanada. Det er klart at denne import er dyrere enn norsk tømmer, ennskjønt den norske og den finske pris nu nærmer sig hverandre på grunn av den avgjørelse som er fattet av regjeringen om årets tømmerpris.

Tilførslen av alle hjelpestoffer er imidlertid blitt meget lettere og volder ikke lenger noen vanskeligheter. Det er imidlertid ikke tegn til at prisene på våre hjelpestoffer vil synke.

Vi har i år også fått en del nye ting og da i første rekke må nevnes utbygning av kalandersal for Maskin V med installasjon av en ny kalender. Det at vi kan satinere Maskin V's papir, gjør at vi får et bedre salgsmåte og kan fabrikere flere forskjellige slags kvaliteter.

Til Maskin I og II er det bestilt og påbegynt montasje av damphefter, således at temperaturen om sommeren i denne avdeling vil bli bedre og hvorved vi oppnår et sundere arbeidslokale. For Maskin I's vedkommende er det også bestilt en god del annet maskineri som skal inn i løpet av neste år, og meningen er å modernisere denne maskin ganske betraktelig.

Som en nyhet vil jeg også nevne innbyggingen av Vortrap på Maskin IV og V, hvorved silene faller

bort. Det er ikke bare silene som faller bort ved denne fremgangsmåte, men også urenheter i form av kladd, hvorved papiret er blitt bedre. Det er meningen at alle maskinene i løpet av ett år skal få den samme sorteringsmetode.

I cellulosefabrikken har utviklingen gått videre. Det nye silsystemet er ferdig. Den første av de nye syrebeholdere er tatt i bruk, og den andre er under montering. Når dette er ferdig vil det bli til stor hjelp for kokningen, og likeledes vil det bli en varmebesparende fremgangsmåte.

Hvad den nye fyrkjel angår, er man kommet så langt at den arbeider meget tilfredsstillende. Som en nyhet kan meddeles at reservekjelen nu er bestilt, men at det nok tar to år før den kan tas i bruk. Så lenge må det gamle fyrhuset bli stående som reserve.

I forrige års oversikt sa jeg at det ligger mange fremtidsdrømmer og venter på sin utførelse på den gamle sagtomten. Jeg kan i år heller ikke meddele mere, idet de planer som vi arbeider med er meget vanskelige å gjennomføre når man stadig blir oppfordret til å minke investeringene. Jeg vil håpe at jeg ved neste års oversikt kan si noget mer om dette.

Så vil jeg få lov til å ønske alle mine medarbeidere på Hunsfos en riktig god Jul og et godt Nyttår, og takke alle som har medvirket til at dette år vil gi oss rekordproduksjon.

Hunsfos, 14. desember 1954.

Forbindelsen sluttet

Av sokneprest Halvor Norgaard

Når nåtidsmenneskene igjen skal lytte til julebudskapet, kunne en fristes til å ønske at de aldri tidligere hadde hørt det. Da måtte de da vel bli oppmerksomme på hvilke veldige nyheter som her berettes. Da måtte det vel også bli klart at dette er en begivenhet som på den mest avgjørende måte griper inn i livet som leves i dag.

Av erfaring vet vi imidlertid at det ennå kan skje: Det gamle evangelium kan stråle fram tindrende nytt for dem som har hørt det så mange ganger før. Måtte det skje for mange denne gang!

Julens gode nyhet er dette at forbindelsen mellom Gud og mennesket igjen er kommet i stand ved at Gud lot seg føde inn i vår slekt gjennom sin sønn, Jesus Kristus. Vi er ikke overlatt til oss selv eller en blind skjebne. Gud vil ha med oss å gjøre. I den grad vil han det, at han gjør seg til ett med oss. Vår sak blir hans sak. Hans hjerteanliggende er ikke det univers han med sin allmakt dirigerer, men deg og meg, syndige, små menneskefnugg. Hans mål med alt det han har satt i bevegelse i tilværelsen er å leve evig sammen med oss. Ikke noe annet. For å oppnå dette har ikke Gud gått av veien for de sværeste offer. «*Han som ikke sparte sin egen Sønn, men ga ham for oss alle,*» uttrykker Skriften det. «*Så har Gud elsket verden, at han ga sin Sønn, den enbårne, for at hver den som tror på ham ikke skal fortales, men ha evig liv.*»

Alt er fra Guds side lagt til rette for den gode forbindelse oppover med Allmakten og Allkjærligheten. Ingen behøver være utelukket og isolert. Uten håp og uten Gud er en tilstand som der er åpnet vei ut av. Barnet som ble født har gjennom profeten fått navnet Immanuel, det er: *Gud med oss*. Jesu person er Guds levende og mektige ja til oss. Den som i troen treffer Jesus møter en nådig Gud, som vil vårt aller beste.

Juleopplevelsen i år må bli ditt møte med Jesus Kristus. Du kan ikke gå der lenger uten forbindelse med Gud og med himmelen. Nå kan kontakten sluttet.

Så knyttes også forbindelsen

mellom de mange som har levd så på avstand fra hverandre. Vi tar hverandre i hånd og knytter brorskapskjede, og så synger vi:

*Å drag oss ganske til deg hen,
du store, milde sjelevenn,
så vi i troen favner deg
og følger på din himmelveg!*

Ære være Gud i det høyeste og fred på jorden

Luk. 2. 14.

Englene sang om Guds verk — til Guds ære. Det er og blir evig grunntonen i deres sang. Samme emne har de frelste mennesker i himmelen. Se Åpenb. 5. kap.

Englene sang om fred på jorden. Mange vantro har hånende spurt: Hvor er den fred på jorden som englene sang om? Her rår hat og ufred mellom nasjoner — samfunnsklasser og i mange familier. Dog sang englene rett.

Jesu komme til jord betyr fred på jord og i mennesker Guds velbehag.

Ved syndefallet kom ufred mellom Gud og mennesker, men Gud i Kristus forlikte verden med seg selv så han ikke tilregner den deres overtredelser, og har nedlagt i oss (de troende), ordet om forlikelsen.

Jesus gjorde fred med sitt korsets blod. Derfor kunne han si: Fred etterlater jeg eder, min fred gir jeg eder, ikke som verden gir, gir jeg eder. Eders hjerte forferdes ikke og reddes ikke.

Gud er altså forlikt med oss i Kristus. Forlik du deg med ham, så vil du få fred. Og da skal lykkes times deg. Job. 22—21. Motta det fredsforlig i Jesus Kristus som Gud har godtatt, så blir du godtatt av

Gud. Jesus Kristus går ved troen inn i ditt hjerte og frigjør din urolige samvittighet og gir deg fred. Fører deg over fra død til liv, fra Satans makt til Gud. Du synger da med sangeren: «Underfulle dype fred som nå fyller sjel og sinn, aldri kjente jeg den før jeg min Jesus lukket inn.»

Var det bare en slik hjertefred englene sang om? Nei, men Gud begynner sitt fredsverk slik. Englene sang om fred på jorden. Fredsfyrsten Jesus Kristus kommer igjen til jord, og da skal folkene vorde ham lydig. Han oppretter da tusenårig fredsrike på jord. Satan bindes for 1000 år, og da skal ulven bo sammen med lammet og leoparden ligge hos kjeet. Es. 11—6. Fredsforhold som er ukjent for oss i dag. Men englesangen er ikke helt oppfylt med det. Først ved gjenfødselen på den nye jord oppfylles den. Der hvor årsaken til all ufred for evig er borte. Der er ingen synd og ingen syndere. Enten er du av ham selv, fredens Gud, helliget helt igjennom, Tess. 5—23, og fremstillet lyteløs for hans herlighet i fryd, Juda 24. v., eller er du, med din synd, overlatt til ildsjøen og forlatt av Gud.

Skal du oppleve en ny julehøytid uten fred med Gud? Omvend deg til Jesus! — så får du fred, og da skal lykkes times deg denne jul.

En velsignet jul med denne fred ønskes alle leserne.

Jens Dalen.

*En Frelser er oss født i dag,
I mennesker Guds velbehag,
Gud være pris og ære!
Nu er han født i Davids stad:
Den Sønn som englene tilbad,
Velsignet evig være!
Min sjel,
Kjenn vel
Denne nåde
Fri fra våde,
Mett ditt øie
Nu med lyset fra det høie.*

Birgitte Boye.

JØDIEBARNA OG JESUS

Kristne jødebarn i Romania

Julen er barnas fest. Hvor gleder ikke barna seg til jul rundt om i de tusener av norske hjem! Jule-treet, lysene, gavene, samværet hjemme og i kirken og på julefestene, det har alt en egen glans over seg som intet annet kan konkurrere med. Må bare ikke julen bli oppblandet med ting som ikke passer til høytiden og til det som den skal minne om!

Og hvis vi så spør barna: «Hvorfor er det så gildt med jul?» da tror jeg nok at svært mange vil svare: «Da ble Jesus født!» Det er jo for hans skyld vi har jul. Han er den store julegaven, og uten ham ble det tomt alt det andre. «Så har Gud elsket verden at han ga sin Sønn, den enbårne, forat hver den som tror på ham, ikke skal fortapes, men ha evig liv.» Så sant barna virkelig har hørt om Jesus, vil de også forstå at det var noe ufattelig stort som skjedde da han kom.

De aller fleste jødiske barn har ingen jul. Det er vemodig å tenke på dette. Israels folk, som Jesus kom til, tok ikke imot ham, og det har også vært en stor motstand siden fra disse som er hans egne. Særskilt vemodig er det å tenke på at jødene for en stor del har levd i kristne land, med talen og sangen om Jesus rundt omkring seg, og dog har de vært utenfor alt dette.

Jeg leste en gang en fortelling om en julekveld i København. En jødisk familie bodde i en leiegård hvor det var mange familier. Flere

av stuene i gården vendte mot et gårdsrom. Da julekvelden falt på, og alle andre forsvant inn i sine stuer, var det to barn fra jødefamilien, en gutt og en pike, som ble igjen i gårdsrommet. De så hvordan det ble stelt og pyntet i de opplyste stuer, hvor gardinene ikke var rullet ned. Hos dem var det intet ekstra denne kveld. Så begynte sangen og festen i leilighetene, og de to sto der i halvmørket og så på til foreldrene ropte dem opp. Det var deres julekveld.

Da Den norske Israelmisjon for vel 60 år siden begynte sitt arbeid i Romania, var noe av det første man tenkte på, å få i stand en kristen skole for jødebarn. Det ble nok bedt meget til Gud av dem som skulle ha dette arbeid, for barnas foreldre var ikke kristne, og man kunne tenke at det da ble vanskelig å få barn til skolen. Men skolen kom i gang, og man fikk barn, mange barn.

En dag gjennomgikk læreren Jesu lidelseshistorie. Der er det også tale om barn. Da jødene sto for Pilatus, sa de: «Hans blod kommer over oss og våre barn!» Og da Jesus bar korset til Golgata, sa han til de kvinner som gråt: «I, Jerusalems døtre! Gråt ikke over meg, men gråt over eder selv og over eders barn!» Mens de leste og talte om dette i klas-

sen, var det en som plutselig spurte: «Men hvordan kunne det være, herr pastor, at våre forfedre forkastet den Herre Jesus?»

Dette spørsmål var vel en av de første vårblomster i vårt Israelmisjonsarbeid der i landet. Det var et lite barnehjerte som var blitt berørt av Jesus. Og på denne skole og i arbeidet i Romania ellers ble mange vunnet, slik at det til slutt ble jødekristne menigheter i tre byer: Bukarest, Galatz og Jasy. Disse menigheter er der fremdeles, selv om misjonen for noen år siden, i 1948, ble forbudt. Og mange jøder som ble vunnet for Jesus der, er nå spredd rundt om og er vitner blant sitt folk.

En dag i påsketiden i fjor kom en kristen jødepике til frøken Inger Jacobsen, som arbeider på Israelmisjonens stasjon i Haifa i Israel. Piken het Sara og var elleve år. «Jeg har et dikt,» sa hun. «Får jeg se det?» spurte frøken Jacobsen. Ja, hun kunne da det. Frøken Jacobsen fortalte dette på Israelmisjonens kretsmøte i Kristiansand i fjor, og hun sa: «Da jeg så diktet, ble det ganske rart, for det var så fint.» Det lød så, oversatt:

Jesus er hos Faderen,
Jesus er hos Faderen,
la oss fryde og glede oss!

Om du tviler på dette,
så tro allikevel,
for Jesus er hos Faderen!

Ja, nå er Jesus hos Faderen! Men han vil også være hos oss og feire jul i våre hjerter og i våre hjem. Og måtte han komme inn hos de mange som ikke kjenner ham!

Nils M. Møll.

Fødselskirken i Betlehem

HUNSFOSPOSTEN

utgitt av:

Hunnsfos Fabrikker
Hunnsfos Arbeiderforening
Hunnsfos Bedriftsidrettslag

Redaktør:

Edv. Tobiassen

Trykt hos

Edgar Høgfeldt A.s, Kristiansand S.
på Hunnsfos' Satinert trefritt trykk 100 gr.

God jul, godt nyttår

ønsker Hunnsfosposten alle sine lesere og annonsører.

Redaksjonen.

*

Hunnsfos Arbeiderforening ønsker alle ved Hunnsfos Fabrikker en gledelig jul og et riktig godt nyttår, med ønske om fortsatt godt samarbeide i det nye år.

Styret.

*

Hunnsfos Bedriftsidrettslag ønsker alle på Hunnsfos en riktig god jul og et godt nyttår, og takker for utvist interesse og støtte i 1954.

Styret.

Bedriftskoret

ønsker samtlige på Hunnsfos en god jul og et godt nytt år. Nye medlemmer ønskes velkommen på nyåret.

Styret.

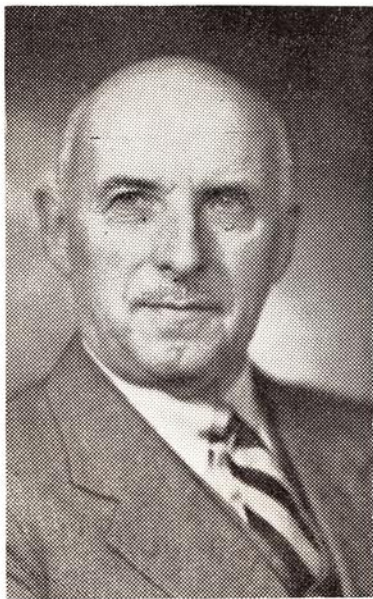
Flott gave til Hunnsfosheimen

Hunnsfosheimens styre har gjennom foreningens formann fått meddelelse om at Direktøren har innkjøpt til Hunnsfosheimen 40 ulltepper med tilhørende varetrekk, av beste kvalitet til en pris av ca. 6000 kroner.

Enhver kan tenke seg hvilken betydning dette har for de sanitære forhold for Heimen. Nå kan det til stadighet være rent sengetøy.

Ved en tidligere anledning da styret for heimen hadde innbudt ledelsen med flere, til et besøk på heimen, meddelte direktøren at foreningen kunne kjøpe inn varetrekk til alle madrasser, samt et nytt flagg, og at der i april måned vil bli satt igang husmorferieopphold på heimen. Dette skal vi komme tilbake til ved en senere anledning. Direktøren meddelte videre

Vår største kunde

Fabrikkeier Leif Moestue i firmaet Emil Moestue A/S i Oslo er fabrikkens største kunde med en papirkvote på 3 600 tonn pr. år. Herr Moestue, som den 9. oktbr. fylte 70 år, er ordfører i Hunnsfos Fabrikker's representantskap.

Når jeg nu til Jul skulle si noget om Moestue så er det meget vanskeligere å si noget ondt om ham enn godt, thi sjelden møter man et menneske med så stort og godt hjerte og rettferdighetssans. Hvis

han har nogen feil, så er det at han bruker for meget papir, og at han har et for stort hjerte, men begge kommer alle på Hunnsfos til gode.

Firmaet Emil Moestue A/S drives av herr Leif Moestue og hans bror og deres sønner. Det hele er et familieselskap med over 1 000 arbeidere. Utenom sitt store trykkeri og sin store en gros forretning eier han også Buskerud Papirfabrik, som ligger ved Drammen.

Vi har i år en særlig takk å sende Moestue fordi han har vært så vennlig å motta folk fra vår bedrift for at de kan lære hvorledes papiret anvendes i trykkeriet og derved komme til en bedre forståelse av hverandres krav. Denne fremgangsmåte vil bli fortsatt i 1955.

Vi på Hunnsfos sender Moestue de aller beste ønsker til Jul med takk for hvad han er for selskapet, og ønsker ham alt godt i det nye år.

Hunnsfos, 14. desember 1954.
Johs. B. Knobel.

70 år

Generatorpasser Adolf Bang fyller 70 år den 2. januar 1955. I sin ungdom seilte han til sjøs og var også i Amerika 4—5 år. Den 16. august 1915 ble han ansatt som generatorpasser i kraftstasjonen på Hunnsfos. Denne stilling har han siden hatt, og kan således til sommeren feire 40 års jubileum som generatorpasser. I 1952 ble han hedret med Norges Vels medalje.

Beskjeden som Bang er, så han visst helst at vi tidde stille om både det ene og det andre jubileet.

Der vil da bli anledning for arbeiderne til å få vasket sitt arbeidstøy.

Dette er vi meget glad for, da det er det skitne arbeidstøyet som er tyngst å vaske for husmødrene.

Vaskemaskin

Etter hva formannen i Hunnsfos Arbeiderforening, Olaf Jortveit, opplyser til Hunnsfosposten, vil det så snart en har funnet et høvelig sted bli installert en vaskemaskin på fabrikkens.

Men vi mener han fortjener en hyllest i anledning av 70 års dagen. Hunsfos er så heldig å ha en stab av pålitelige og samvittighetsfulle generatorpassere, hvorav Bang nå er den eldste. Når fabrikkens elektrisitetsverk har gått så knirkefritt som det har gjort, skyldes det ikke minst deres årvåkne påpasselighet.

Bang har alltid kunnet glede seg over en god helse, og han virker fremdeles sprek som en ungdom.

Vi sender ham våre hjerteligste gratulasjoner.

60 år

Den 28. des. fyller *Ole Ravnevand* 60 år. Han er født i Venne-sla, men begynte å arbeide på Evje Nikkelverk, da faren hadde kjøpt gård i Evje. Faren måtte imidlertid selge gården da det militære trengte grunnen, og han kjøpte så gård på Ravnevand, hvor Ole drev med gårds- og skogsarbeid inntil han begynte på Hunsfos den 16/6 1924. Her arbeidet han i ca. 16 år som hjelpearbeider på verkstedet. Etterat han i noen år hadde hatt arbeid annetsteds, kom han tilbake til Hunsfos i 1951, og har siden vært i renseriet hvor han utfører et samvittighetsfullt arbeid.

Vi gratulerer Ravnevand med 60 års dagen og ønsker at han må få beholde sin gode helse og virkelyst ennå i mange år.

*

Den 9. januar 1955 fyller *Albert Lie* 60 år. Lie er Hunsfosmann med liv og sjel. Hans far var den kjente John Lie, som arbeidet på Hunsfos i over 49 år. Selv begynte han på fabrikk i 1911, bare et par år etter konfirmasjonen. En sønn er også ansatt på Hunsfos og fører familietradisjonen videre. Tre av brødrene hans er også ansatt her.

Selvom Albert Lie i anleggsperioden omkring den første verdenskrig var i firmaet Musculus's tjeneste, har han faktisk allerede hatt sin gang på Hunsfos i over 40 år. Den 17/4 1923 gikk han inn igjen som fabrikkens mann, og har siden den tid for det meste tilhørt verkstedet som reparatør i sliperiet, hvor han er både avholdt og kjent som en pålitelig og flink reparatør.

Vi slutter oss til de mange gratulanter som vil huske ham på 60 års dagen. Vi spår at det blir trangt om plassen i stuene hans på Moseidmonen den dagen.

Regler for orden og renhold

(Forts. fra forrige nr.)

Verneinnretninger.

1. Verneinnretninger som er oppsatt, må ikke fjernes. Ulykken kan straks være ute.
2. Om verneinnretninger må fjernes f. eks. ved reparasjon, skal de settes på plass igjen før arbeidet kan begynne.
3. Se etter at stiger er sikret mot å gli.
4. Bruk de personlige verneinnretninger som er bestemt og som du får utlevert, slikt som briller, hansker og masker. Unnlater du det, kan du selv være årsak til ulykken.

Verktøy.

Se punkt 5 under «Hver ting på sin plass».

Elektriske ledninger og apparater.

1. Bare de som er spesielt opplært og satt til slikt arbeid, skal reparere og etterse elektriske apparater og ledninger.
2. Ved strømbrydd eller motorstopp skal bryterne slås av.
3. Fillete lampe-ledninger eller skadde kabler for flyttbare apparater og motorer skal aldri brukes. Heller ikke brytere, kontakter o. l. som ikke er i orden. Pass på at beskyttelsesglass, gitter og skjerming på håndlamper er i orden.

Transporter.

1. Transportinnretninger må bare brukes til det de er bestemt for.
2. Fest oppmerksomheten i kjøretningen ved all slags transport. Forstyrr ikke den som utfører transportarbeide.
3. Bruk løftestropper og kjettinger riktig og påse at de er feilfrie og egnet for lasten. *Gå aldri under hengende last.* Hold hendene vekk fra løftestroppenes anlegg mot lasten. Belast aldri kraner, taljer o. l. med mer enn de er merket for.

Ved ulykker og uhell.

1. Meld straks alle ulykker og tilfeller til ulykker til arbeidslederen eller verneombudet.
2. Også små skader skal behandles omhyggelig. La bare en dertil skikket person fjerne fremmedlegemer fra øyet ditt.
3. Misbruk ikke førstehjelpsutstyr. *Søk lege.*

Forebyggende tiltak mot brann.

1. Meld straks av forhold som kan frembringe brann.
2. *Elektriske apparater og ledninger.* Meld fra om dårlige ledninger og elektriske apparater som ikke er i orden. Vær varsom med elektriske varmeapparater.
3. *Selvantennelse.* Hvis oljefiller ligger sammenpakket, tar de før eller siden fyr av seg selv. Spesielle beholdere er satt opp for slikt avfall. Kast oljefiller og fett pussegarn i disse.
4. *Ildsfarlige væsker.* Overhold reglene for oppbevaring av bensin o. l. Bare mindre mengder kan oppbevares på arbeidsplassen.
5. Ved sveising og brenning må en være spesielt forsiktig, så treverk, maling o. l. ikke antennes ved arbeidstidens slutt.
6. *Renhold.* Hold arbeidsplassen din ren, særlig i kroker og gjemmer. Godt renhold kan forhindre mange branntilløp.
7. *Røyking.* Respekter oppslag med «Røyking forbudt». Det tar sikte på å sikre deg selv og arbeidet ditt.
8. *Brann-dører.* Brann-dører skal stenges når dagens arbeid er slutt og ikke være sperret i arbeidstiden.
9. *Brannslukningsmateriell.* Få greie på hvor slokkeutstyr er plassert. Lær deg å bruke slokkeutstyret. *Merk deg:* Slokkeutstyret må ikke røres uten ved brannutbrudd eller tilfeller hertil. Sperr ikke for slokningsmateriell. — Når brannslukningsapparat er brukt, meld fra.

Ved arbeidets slutt.

1. Se etter at alle brytere, kraner og ventiler står i riktig stilling. Glem ikke å slokke arbeidslampen. Forlat arbeidsplassen i ryddig stand. Husk brannfaren.

På vei til og fra arbeidsplassen.

1. Jag aldri til og fra arbeidsplassen.
2. Se deg for. Kjør ikke med overdreven fart, særlig i iset og glatt føre.
3. Rett deg etter trafikkreglene.

Trekk fra Venneslas forhistorie

Av konservator Odmund J. Møllerop

Et hvert samfunn, stort eller lite, er oppdelt i større eller mindre administrative enheter. Her i Norge er fylket og herredet de viktigste. Av og til synes det som skillet mellom dem går på tvers av økonomiske og kulturelle grenser, men i de fleste tilfelle har dog både fylkes- og herredsdannelsen visse drag av gammel hevd i seg. Geografiske og topografiske forhold skaper et ensartet miljø, og en finner derfor ofte herreder med et enhetlig kulturelt preg. Med den moderne industrielle utviklingen viskes dette selv sagt mer og mer ut. Et herred hvor dette ensartede bilde ennå kan erkjennes er Vennesla. Bygden ligger i store trekk omkring den sentrumslinje som dannes av Torridalselven og Venneslafjorden, og denne plasseringen må vel oppfattes som en del av forklaringen på dette forhold.

Som de fleste innlandsbygder i Vest-Agder ble også Vennesla sent bebygget. De fem steinalderfunnene som vi har fra bygdene er alle enkeltfunne økser som må stamme fra siste del av steinalderen — perioden fra 2200—1500 f. Kr. f. De er funnet på gårdene Moseid, Vennesla og Eikeland. Tre av dem er rektangulære tverrøkser, slik som den vi ser på fig. 1, som ble funnet for mange år siden på Eikeland. Denne øksetypen, vestlandsøks som den også kalles, er det alminneligste og viktigste redskap vi har bevart fra yngre steinalder.

Før vi går videre i behandlingen av funnene fra Vennesla, må vi se litt på hvordan kulturforholdene er i denne perioden.

Da innlandsisen begynte å trekke seg tilbake fra vår kyst 12—14 000 år f. Kr. f., fulgte plante- og dyrelivet etter. I hælene på flora og fauna kom også jegeren og fangstmannen. Siden den gang har jakt, fangst og fiske vært en viktig del av Norges næringsgrunnlag. Gjennom størstedelen av steinalderen rådde fangstmannen grunnen alene, men henimot år 2000 f. Kr. f. vandret bondefolk, og med dem jordbruk og fedrift, inn i landet. Det

ser ut til at de dels fortrenget, men dels også blandet seg med fangstbefolkningen på de steder de slo seg ned. I all fall er det tydelig at det oppstår blandingskulturer hvor næringsgrunnlaget dels er jordbruk og fedrift og dels fangst og fiske på åpne boplasser i korte

Fig. 1. Vestlandsøks fra Eikeland.

sesonger av året. Med andre ord, den nye befolkningen måtte ta med seg alle de muligheter landet bød for å livberge seg. I dag kjenner vi en mengde av disse boplassene som kan fortelle om denne side av ervervslivet, men det er ennå ikke lyktes å lokalisere mer enn et par steder i landet hvor jordbrukere har bodd og dyrket jord. Dette henger sikkert sammen med at jordbruket var ekstensivt og labilt, de sved av skog og dyrket sine åkrer til jorden var utpint og flyttet så til et nytt sted. Det er derfor helst de jordfunne saker som kan fortelle om disse folkenes vandringer og oppholdsområder.

De tre vestlandsøkserne fra Vennesla hører hjemme i denne blandingskulturen, vi kjenner dem

ellers i landet både fra boplassene og fra enkeltfunn. De andre to øksene derimot, en meisel og en tynnbladet øks av flint (se fig. 2) fra gården Vennesla, hører derimot mer intimt sammen med den egentlige bondekultur og skulle således være et sterkere uttrykk for en bondebosetning. Mangelen på boplasser gjør imidlertid en slik tolkning noe tvilsom. Under utgravningen av ødegården Sostelid i Åseral for noen år siden fant konservator Anders Hagen en steinøks stukket inn i muren på en av tuftene. Det samme forhold er også tidligere oppdaget av museumsdirektør Jan Petersen under utgravningen av flere av gårdsanleggene i Rogaland. Både Anders Hagen og flere andre har vært inne på den tanke at funn av steinøkser under slike omstendigheter måtte tolkes som ledd i en gammel overtro. Steinøkser er identisk med den såkalte «tordenkilen» som skulle beskytte et hus mot lynnedslag når den var gjemt i huset.

Det er kanskje dristig å nevne dette forhold sammen med steinøksefunnene fra Vennesla, men det er faktisk mye som tyder på at en slik forklaring på funnene er riktigere, særlig da når en ser på utviklingen i Torridalsområdet samlet. Det finnes imidlertid også en annen forklaring som kanskje er rimeligere. En meget bevegelig bosetningsform er grunntanken i det syn som professor Bjørn Hougen har lagt fram i sin store bok «Fra seter til gård», hvor han regner med at februkerne har foretatt lange flytninger fra kystområdene til det indre av landet om sommeren. Vi må derfor også kunne regne med den mulighet at disse øksefunnene kan forklares som minner om spredte besøk av vandrende februkere uten at en egentlig behøver å forutsette noen fast bosetning i vår oppfatning av dette begrepet.

Dessverre kjenner vi bare få funn fra Vennesla fra resten av den forhistoriske tiden. Det foreligger i dag i museene ikke et eneste funn fra eldre jernalder og bare et eneste sverd fra vikingetiden, også fra gården Vennesla. I våre topografiske arkiver ligger det derimot flere meldinger fra gammel tid om gravhauger som er ødelagt og oldsaker som er bortkastet. Slike

meldinger har selvsagt ikke den samme beviskraft som oldsakene selv, men de må likevel kunne danne grunnlaget for antakelsen om en fast bosetning. På kartet, fig. 3, er avmerket de funn som foreligger fra bygden og likeså de faste fortidsminner som kjennes. Det fremgår av dette at flere av gårdene på begge sider av Torridalselven har hatt eller har gravhauger eller gamle funn som etter beskrivelsen å dømme må kunne peke hen på en bosetning som går tilbake til tiden henimot Kr. f. Dette synes i alle fall å være tilfelle på Moseid, hvor en gruppe mindre hauger med små steinkammer med brent begravelse i leirkar kan peke hen på en tid som ligger forut for den store landnåmstiden i Vest-Agder, folkevandringstiden.

Mens det indre av fylket, etter oldfunnene å dømme, har ligget mer eller mindre ubebodd i århundrene like etter Kr. f., så er det nærmest som et under å se hvordan funnene spretter frem oppover alle daler i hele fylket når vi kommer over i folkevandringstiden, 400—600 e. Kr. f. Selv om funnene som sagt mangler i Vennesla, kan det likevel ikke være tvil om at det er i denne perioden bosetningen kommer for alvor også her, og det er særlig morsomt å se at tyngden av den kommer akkurat på de samme gårder og i de samme

områder hvor også steinøksene ble funnet. Det har vært antydning mange løsninger på den gåte som den kolossale ekspansjonen i folkevandringstiden i virkeligheten er, uten at det egentlig er kommet noe fullgyldig svar på spørsmålet. Det er mulig at den kan forklares ut fra de indre forhold i kyststrøkene i foregående periode, men det er likevel rimeligere å ta den som uttrykk for en innvandring eller kanskje heller tilbakevandring av nærbeslektede stammer etter at disse hadde deltatt i de store folkevandringer på kontinentet i Rommerrikets forfallstid. Innvandringen behøver ikke engang ha skjedd i samlet tropp, en kan godt tenke seg et langsomt innsig over et lengre tidsrom. De urolige tidene avspeiler seg også i de bygdebosetninger som finnes spredt omkring i landet og som etter alt å dømme må stamme fra denne periode. På grensen mellom Vennesla og Tveit, på gårdene Venneslas og Lømslands grunn, ligger Borgåsen eller Brennevinskneben som den også

kalles. På toppen ligger ennå restene av den gamle befestningsmuren.

I de senere årene er også en del gamle rydningsfelter i nåværende utmark trukket frem av glemselen rundt omkring i Vest-Agder. På åsen mellom Eikeland og Verås ligger således en slik rydning og oppe ved Bjortjønn ligger også en gruppe gravhauger sammen med rydningsrøysene.

En oversikt over bosetningsutviklingen er ikke fullendt hvis man ikke også undersøker hva stedsnavnene kan fortelle. Gjennom bredt anlagte undersøkelser er det bevist at gårdnavnendelsen -land er knyttet sammen med folkevandringstidens landnåm i Vest-Agder og Rogaland. Dette gjelder selvsagt ikke absolutt, men der hvor en kan knytte dem sammen med funn eller faste fortidsminner og gårdsnavnet ellers ikke er av tydelig yngre opp-

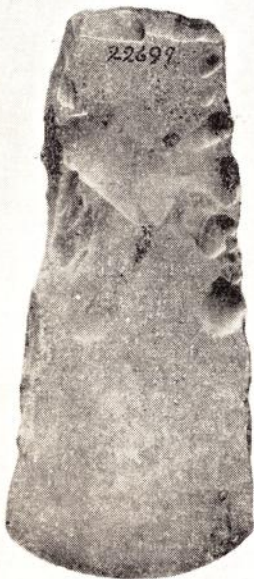

Fig. 2. Tynnbladet flintøks fra Vennesla.

rinnelse, har en lov til å regne med at gården er ryddet i denne periode. Et karakteristisk eksempel på dette er gården Eikeland. Gårdsnavnene i Vennesla har ikke et utpreget alderdommelig preg. De eneste to navn som muligens kan være eldre enn folkevandringstid, er Moseid og Vennesla, noe som også til en viss grad støttes av de faste fortidsminner og gårdenes sentrale beliggenhet.

Vi har nå hatt et lite raskt streiftog gjennom tusener av år og vender så tilbake til vår egen tid. Det gir glede å tenke på at på de samme marker har våre forfedre arbeidet og levd sitt liv. Uvilkårlig gripes vi av lysten til å vite mer om disse svunne tider. For å sikre det nødvendige grunnlag kom derfor loven som freder alle fortidsminner allerede i 1905, samtidig som den

Forts. side 14.

ÅRET SOM GIKK

Hva skjedde på Hunsfos i året som gikk?
er et spørsmål for klebrige hjerner,
men for mange med meg slår erindringen klikk,
kanskje bortsett fra lysglimt av egoets stjerner.
Men hva gjør man vel ikke for Hunsfos Fabrikker —
den bedrift som vi kaller for «vår».
Vi sadler vår Pegasus, humper og vrikker
virrende rundt i det svunne år.
La oss først konstatere at fremad det går.
Selv om problemer gir grånende hår,
knekkes ei viljen til seirende kamp,
om enn iblant vi er blaude som svamp.
Hunsfos er arbeidets lysende stjerne,
som gir oss evner og kraft til å verne
heimen og alle de nærmeste kjære,
trygger vår kamp imot tilværets hære.
Hunsfos er arnen for samværets glede,
livsfriske krefter og yrende liv.
Her har vi knyttet en fellesskaps kjede,
vê den som bryter et kjært kollektiv.
Vi har nok små feider — bevar's — vi er menn'sker,
og slett ikke engler med vinger og sånn.
Et friskt lite «oppgjør», det lufter og rensker,
der luften er uren og humøret på bønn.

I fabrikkens det hender de sloss med maskinene,
med «massa» og wirer og filter og sån't,
men derfor de blir ikke sure i minene,
tross vansker og motgang de passer sin dont.
Roen, Jensen, Pettersen og alle de andre
mestrer som regel enhver situasjon.
Maskiner har nykker — sugepress, sakser, kalandre,
lager iblant en demonstrasjon.
For tiden er alltid kjøringprogrammene
belastet til topp, ja, utøver rammene.
Papir er mangelvare, leveringingen haster,
båtene kommer og hurtig de laster.
Agentene trygler: Hjelp kunder i nød.
Det er som papiret trengs mere enn brød.
Derfor er det ei lett for Fjeldstad og Rhode,
som skal svare på mas fra hele vår klode.
Direktør Andersen og TT som Innlandet betjener,
får ofte nok høre hva kundene mener,
fordi de på langt nær får dekket forbruket,
som det norske folk greier å sluke.
Remburser, lisenser, bekymringer volder,
hvis ikke den avtalte leveringsfrist holder.
Derfor det lett skaper komplikasjoner,
når det oppstår en svikt i vår produksjon.
Skulle jeg innlate meg på demonstrasjoner
måtte det bli: Til Bloksberg med all uønsket friksjon.
Men ærlig talt — det er jo rent ut sagt deilig
at papiret fra Hunsfos står høyt i kurs.
Rett betenkt er nok tiden utsøkt beleilig,
for resultatet gir oss alle en ønsket resurs.
Og vansker har alle — slik er det i livet —
vi ser ikke alltid det store perspektivet.
Teknikk og vitenskap går fremad —
de skaper og døder.
Men hvem er ansvarlig for atombombens brøder?

På Hunsfos tjener teknikken det ædle og gode,
maskinene synger en fremskrittets ode.

Ingeniørene fryder seg — produksjonen går opp,
i år går den sikkert og jevnt helt til topp.
Hauge og Helland svinger opp med det elektriske,
men Jortveit har kanskje det allermost hektiske.
Sileri, syresystem, mere og bedre masse
er krav som Kildebo har på lasse'.
Skjenneberg har sine jern i ilden,
det nye fyrhus er varmekilden.
Det gamle ditto går kjødets gang,
det vemodfullt synger sin svanesang.
Prebensen og Schøpp opererer med tømmer,
både finsk og norsk kubb kommer i strømmer.
I Ålefjær Halvorsen Schøpp sekunderer,
og folkene der har fått velferdsrom.
Med ny bolig vi Halvorsen gratulerer,
den sannelig er både gild og grom.
Ja, tiden den går, den haster og iler,
mange prøver å følge, og kjøper seg biler.
Almedal, Honnemyr, Bårdsen og Skjold,
har alle gitt seg bilen og farten i vold.

På kontoret der strever de tappert og trutt,
ja, noen har simpelthen følt seg kaputt.
Når nervene svikter, da er det ei greitt,
da kommer man ofte med livet i beit.
Tørjusen vitser om alt og om alle,
kjøpte seg hus uti barndommens stad.
Snart skal årsoppgjørets målsnor falle,
heia, Hugo — det gjelder oss alle —
om resultatet skal gjøre oss glad.
R. Andersen synes nok sikkert de reisende
litt for ofte hit kommer deisende.
Meyer Knudsen og Kvanvig samvittighetsfullt lønner
alle bedriftens døtre og sønner.
Det store snøfall på Danielsen tok knekken,
han startet sin bil, puttet sorgene i sekken,
og dro på ekspedisjon i vårt herlige land,
mens unge Odd Arstad hang i som en brann.
Tranberg vårt luftforsvar tre måneder tjente,
Spør selv hva han om plikten i militærlivet mente.
Men Nordhagen og Norbakk heltmodig forsvarte
hans stilling på Hunsfos med bravur de klarte.
Tobiassen strever med Hunsfosposten,
for bidragene rekker nok langt fra til kosten.
Med blyant og blokk og camera han gjester
den «gamle garde» og alle slags fester.
Johansen informerer om sjakkspilletts gåter,
han steller med skibning, heimevern og blåselåter.
Pardong, mine damer — jeg glemte jo nesten,
at dere fortjener den store gesten.
På Salen, kontoret og rundt om i hjemmene
gjør dere alle en innsats av rang.
Dere fortjener nok alle de klemmene,
som vi i tankene gir mangel gang.
Søster Astrid og bedriftslegen kontrollerer vår kropp,
er det noe galt — så beordres det stopp.
I austveg til Granfos dro smilende Saure,
og Roen came back så fjød som en aure.

Joreid fikk flott jobb derborte på Vestfoss, Martin junior ble derimot best tjent med Hunnsfos. Goggen P. syntes livet på Labben var for fredelig, i Driften og som nygift det neppe er kjedelig. Døviken derimot på Labben seg liker, der Vestby som sjef er en fredens prediker. Engh og Brufjell under plassmangel lider, derfor de Salen sin stadig utvider. Der er det liv blant de netthendte jenter, som strever og drømmer til «prinsen» dem henter. På Lageret i byen formann Wold absenterte, og Borge Olsen i hans sted arriverte.

«Du herlie land» som jeg prater og tuller, men enda så må jeg nok fylle no'n huller. Bedriftens sangkor og idrettslag forsvarer med heder sin plass på sitt lag, de kjemper som løver for felles sak. Og Johnsen med showet i Velferdslokalet, med sang og musikk og med sketsjer de balet. De tryllet frem smilet i hverdagens grå, ja, måtte det muntre ensemblet bestå. Og Hunnsfosheimen. Et kapittel for seg.

Bokrulling, avkopping, ferie, fest — men nei, jeg må nok heller slutte i tide, før leseren dupper i søvnen den blide. Styret og representantskapet besøkte oss forleden, de inspiserte fabrikk, og stor var gleden.

Til slutt vil vi hilse de øverste sjefene, og glemme de velmente, iltre små bjeffene. Overingeniørens oppgave er ikke lett, men oppriktig fortjener han denne vignett: En godviljens mann, med blick for det beste for firma, for mannskap, for hele sin neste. Så takker vi varmt vår kjære direktør for godhet og omsorg, for råd og humør. Når skuta vår knaker i stormbølgers dans, han fast griper roret og navigerer med glans, i trygghet vi seiler den kurs som er hans. Vi slutter som sist med denne replikk: Vi hilser hverandre — kontor og fabrikk, og takker for samvær i året som gikk. Vi ønsker hverandre: *GOD JUL* og *GODT ÅR!* Vel møtt alle sammen i kommende år.

TETE

Gammelt fotografi fra Hunnsfos

Bildet er tatt ca. 1910. Mange av de eldre på fabrikk vil nok kjenne noen av sine gamle arbeidskamerater. Sittende fra venstre er: Severin Olsen, Johan B. Mønen, Anders Brufjeld, Søren Hammen, Andreas Sveen (som var blind), John Kile, Jørgen Homme, Gunder Grundetjern, Gunvald Nesheim. — Stående bak: Tellef Uldal (som ble politikontabel i Kristiansand) og Ole Olsen Granly. Den siste er den eneste av samtlige som lever.

FREMTIDSPERSPEKTIVER

I et tidligere nummer av Hunnsfosposten ble det fortalt om fremstillingen av sulfitcellulose, slik som det foregår i kokeriet her på Hunnsfos.

Det er ikke så lett å huske alt det rare som står i Hunnsfosposten, så for sikkerhets skyld skal vi minne om et viktig punkt ved cellulosekokingen:

Under kokeprosessen blir omtrent halvparten av veden løst opp, og går tapt.

Av 100 kg tørr flis vil vi altså få omtrent 50 kg cellulose-fiber, mens de øvrige 50 kg blir oppløst i kokesyren, og går i elven sammen med kjemikalierne fra kokesyren. Den delen av veden som blir løst opp og går tapt er naturligvis like brennbar som vanlig granved, så det er lett å regne ut at sulfitavluten fra Hunnsfos tilsvarer temmelig mange mål ved.

I alle år har ingeniørene spekulert på hvordan man skulle få samlet opp tørrstoffet i avluten og nyttiggjøre brennverdien f. eks. til dampproduksjon. Men dette er en svært vanskelig oppgave å løse. Avluten er svært fortynnet når den går i elven, vi kan kanskje få en avlut med ca. 10 % tørrstoff og 90 % vann. For å få tak i 100 kg av dette tørrstoffet må vi altså dampe bort 900 liter vann, og dette koster mer varme enn vi får igjen ved å brenne de 100 kg tørrstoff i en dampkjele.

Oppfinnsomme hjerner fant likevel en løsning som gjør det mulig å dampe inn og brenne avluten og få et lite varmeoverskudd.

Avluten blir dampet inn på en spesielt økonomisk måte til den holder ca. 50 % tørrstoff og 50 % vann, og denne tykke avluten blir pumpet inn i en dampkjele og forbrennes omtrent som vanlig fyringsolje. Vannet i denne tykkkluten brenner naturligvis ikke, men det fordampes når tørrstoffet forbrennes.

«Men så er jo problemet løst!» vil noen si. «Hvorfor kjøper ikke alle cellulosefabrikker slike anlegg?»

Det er nok ikke så enkelt likevel. For det første er inndampningen av avluten en vanskelig prosess. Inndampningsapparatene kan bli belagt med kalk fra kokesyren og kan til og med gro helt igjen.

For det annet er tykkkluten lei å brenne i en vanlig dampkjele.

Tykkkluten inneholder mye aske og svovel, og en del av dette kan lett gå opp i skorsteinen, og dale ned på klæsvasken som henger i nabolaget og ødelegge både det og meget annet. Dessuten er slike anlegg meget kostbare, så det er forståelig at de fleste har betenkt seg litt på å anskaffe det.

Og det er også forståelig at man har sett seg om etter andre muligheter for å utnytte sulfitavluten.

Under Papirindustriens Teknikeruke i begynnelsen av desember i år ble det holdt et meget interessant foredrag om en helt ny prosess som er patentert av et amerikansk firma.

Prosessen går kort og godt ut på at den tynne sulfitavluten, uten noen inndamping, pumpes inn i en såkalt reaktor — en solid beholder — hvor det er meget høy temperatur og meget høyt trykk, og hvor man presser inn trykkluft. Her skjer det en såkalt «våtforbrenning».

Den varmen som utvikles i reaktoren gir damp med høyt trykk, og denne kan kjøres inn på turbiner og produsere elektrisk kraft.

Den utbrente avluten inneholder bare kalkforbindelser og aske, og kan slippes i kloakken, hvis man da ikke er interessert i å gjenvinne kalken i en eller annen form.

Denne «våtforbrenningen» kan høres mystisk ut. Den som en gang har forsøkt å tenne i en ovn med rå ved har liten tro på at et brensel som inneholder 90 % vann skal forbrenne særlig villig. Det er da heller ikke noen vanlig forbrenning med flammer og røyk, men en forbrenning som kjemikerne kaller en oksydasjon.

En lignende forbrenning foregår f. eks. i kloakkvann. Når kloakkvannet står lenge i en septiktank skjer det også en oksydasjon som gir en viss varmeutvikling. Organiske stoffer og slam forsvinner ved denne forbrenningen, og den væsken som blir igjen er nesten klar. Det er mange storbyer ute i verden som har slike «forbrenningsanlegg» for sitt kloakkvann.

For sulfitavlutens vedkommende må man da først finne hvilke for-

hold som gir en rask og effektiv «forbrenning».

Man har funnet at avluten bør oppvarmes til temperaturer et sted mellom 230 grader C og 370 grader C, og de tilsvarende trykk er over 100 kg/cm², eller 100 ganger atmosfærens trykk. Samtidig lar man en kompressor presse luft inn i reaktoren. Tørrstoffet i avluten forbrenner da raskt, og utvikler atskillig varme, som igjen gir damp. Ved å regulere trykket i reaktoren kan man regulere dampproduksjonen.

Alt dette går helt fint — på papiret. Det er også bevist at det går i liten målestokk, men når man skal gå løs på riktig store anlegg må man regne med å møte mange problemer.

En beholder som skal tåle høyt trykk og høy temperatur dag og natt i årevis må konstrueres voldsomt solid, og vil sikkert bli meget kostbar. En kompressor som skal levere store mengder luft med 100 kg trykk er dyr både i anskaffelse og drift.

Og hvordan stiller det seg med korrosjonen — vil det bli mye tæring og rust?

Hvor høyt trykk lønner det seg å bruke for at ikke utgiftene til anskaffelse og vedlikehold skal bli for høye i forhold til den varmen man kan produsere?

Hvordan vil turbinene arbeide når de i stedet for ren damp får en blanding av damp, kullsyre og kvelstoff? (Kullsyren dannes ved forbrenningen og kvelstoffet kommer inn med forbrenningsluften).

Hvordan går det med lønnsomheten for et slikt forbrenningsanlegg hvis prisen på fyringsolje plutselig faller?

Kan det tenkes at det kommer en enda bedre prosess for forbrenning av avlut om noen år?

Dette er vanskelige spørsmål å besvare, og de første som vil prøve «våtforbrenning» av sulfitavlut må nok tenke seg godt om.

Men historien om teknisk utvikling viser oss at før eller senere vil alle disse problemene bli overvunnet. Vi kan være sikre på at om noen år vil denne prosessen, eller en enda bedre prosess, gjøre det mulig for oss å utnytte tømmeret bedre enn vi gjør i dag.

ANDERS

Anders var husmann, trollmann og treskomakar. Sveinkall var han og, sjølvsaft. Han var krokut som ei fjellbjørk, bøygd av tungt arbeid og gikt. Men likevel var humøret for det meste godt, allvisst når han hadde ein tjøresterk kaffe — grahestkaffe — som han sa, og so den svarte kritt pipa. Fekk han ein kaffedoktar, var det framifrå. Ja, då tykte Anders det var hugnadsamt å leva. «Inkje saknar eg kjerringrols og ungegaul,» sa han so ofte. Men eingong tenkte han ikkje so. Nei, då han var ung og sprek flaug han som eit turka skinn etter gjentone. Men det fekk ein brå slutt, og det gjekk soleis til:

Anders hadde lenge gjenge kika på den ferme budeia i Heimegard. Ingebjørg Bakken, heitte ho. Når han såg henne svinga seg i dansen, banka hjarta hans som eit sveitsarur — ekte anker. Det hadde vore rektig ei drunse kjerring for honom. Hadde han berre henne, skulle slitet i Blili gå som ein røyk. Og når han om nettene låg under skinnfellen og kjempa ein beisk strid mot dei pågåande loppone, tenkte han at det hadde vore godt å hava einkvan med seg i sengi, so vart det berre halvparten av biti som fall på han. Ja, ja, det var ikkje so at han meinte noko vondt med det. Ingebjørg hadde venteleg loppor i si seng, ho med. Nei, ho skulle sovisst få det godt hjå han.

*Mi lisle jente, du tarv'kje fæle,
mi hage henda, dei skal deg nære.
Mat og drikke i overflod,
og kvilenøyte til det er ljost.*

Han kunne mange stev, men dei rima som oftest ikkje godt. Dette stevet var det beste. «Ja, duste meg, skal Ingebjørg få det greitt om ho vort kjerring i Blili.» Det var forsyne meg ikkje lite han hadde å bjoda på: 4 mjølkegeiter og ein rispitbukk, 6 sauer og 2 lamb . . . . Ja, so var det ikkje fleire husdyr . . . . Jau, eitt — katten. Han låg og la planar so det krisla i hjarterøtene, men då han tenkte på små born som kanskje kunne komā — ja, sikkert — då raudna Anders.

Lenge gjekk Anders og venta på eit høve til å opna hjarta sitt for Ingebjørg. Men det var som besett.

Gutane flaug etter henne som dei var galne. Men so ein lørdagskveld tok han seg på tak. Han pussa og stelte seg og strauk avgarde. Han hadde fenge greie på at Ingebjørg låg i Gamlestog. Men no visste han og at Svein Heimigard var so lynende harm på nattelauperiet, og at han læste att alle dei dører som fanst. Men han skulle nok lure den gamle skulemeistaren. Ja, for Svein hadde vore skulemeistar. Ein Herrens tenar og moralvaktmann.

Bekmørkt var det då han kom fram, og sjølvsaft var alle dører og glas stengde. Men Anders var huskjend. Han hadde tent i Heimigard so mang ein sumar. Attum huset henta han ein stige. Han sette den oppetter husveggen. Men det var som besett. Der datt stigen mot veggen so det skrangla. Det måtte kunne vekkja daude. Han gøynde seg ei lang stund, men då alt var stilt, klatra han som ein katt oppetter stigen. Han var ikkje før komet opp på taket, so kom tvo myrke skuggar framom husnovi og stigen opp . . . . etter Anders. Han heldt på å festa eit tog i ljorehuset, og snart kraup han ned ljoreholet. Som ein elding var dei tvo etter, og medan Anders fira seg nedetter, skar dei toget av og Anders rausa ned. Først på gøya, og so på hovudet lukt i ei stor gryte med grisegraut. Det skrangla i byttor og kjerald, og frå sengi skar eit kvelt kvinnemål: Svein, i herrens namn . . . . Hjelp!

Anders kom seg opp or gryta. Han sansa lite og såg mindre, for grauten hadde fyllt augo hans. Då han endeleg hadde fenge burt dei største grauteklattane, skimta han Svein i døri med ei løkt og ein diger bjørkelurk. «No gjeld det livet,» tenkte Anders, og so flaug han ut gjenom vindauga so glasbitane singla, og hamna i ei tunne gjødselvatn.

Det var vel ein arming som ramla inn døri til Blili den natti. Blod sila av hender og andlit, såra som Anders var av glasbitane, og av klædi draup det brunt vatn, og hof-ta verkte verre enn vondt. Det var den som hadde teke støyten mot gøya.

Det vart ein kostbar tur for Anders . . . . Ein ny bunad øydelagd, godtgjering av ein øydelagd koparkjele og eit splintra vindauga . . . .

Og so ei klekkjeleg mulkt «for ulovlig indtrogen i og ødeleggelse av anden mands eiendom». Og so etterpå arbeidsufør i månadsvis og eit helsemeinn.

Då banna Anders so stygt at det ikkje kan hermast, og etter det sa dei at han selde seg til den vonde . . . . og frå den tidi kunne han spå og trolla . . . . Men gjentone fekk sidan gå i fred for honom.

Han tok til å spå i kaffegrut. Og det kunne han. Eg fekk honom aldri til å spå, men andre fortalde meg mange døme om kunsti hans. Her er nokre døme:

Ei gjente hadde mist ein gullring. Ho gjekk til Anders og han slo opp koppen: «Ringen fær du snart att. Når du rister ein ting, so dett han ned,» sa han. Nokre dagar etter tok ho og børsta noko rusk av ein vott, og ringen «datt ned».

Ein gut hadde mista ein pengepung. «Leit godt etter attmed den fyrste bjørki du styver, so finn du 'an,» sa Anders. Han gjorde det, og fann pungen.

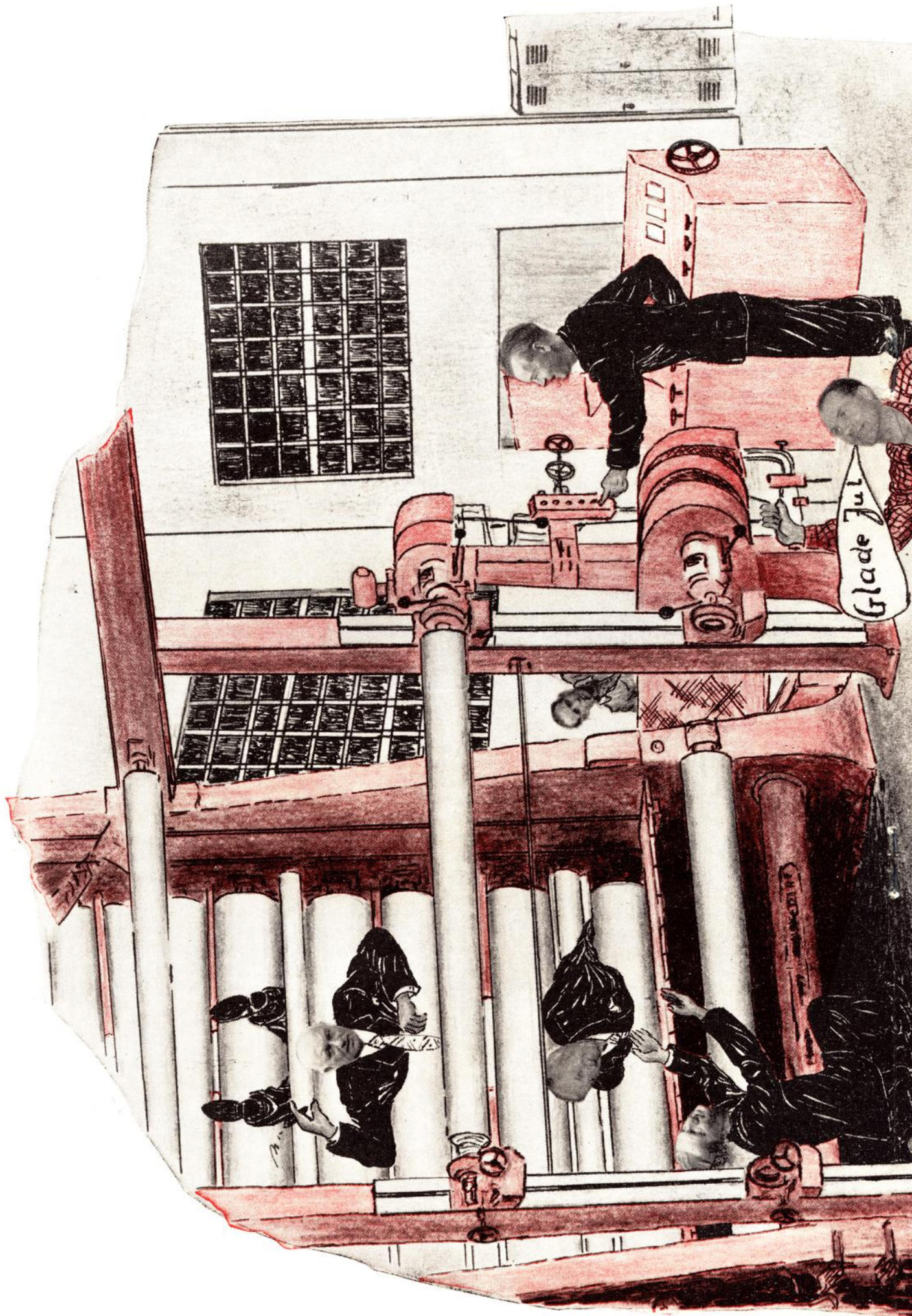
Anders kunne og fortelja kven ein skulle verta gift med. Farbror min hadde spurt han om det, og han fortalde so nøgje korleis det såg ut der ho budde, ho han skulle få, at han kjende seg godt att fyrste gongi han kom i heimen hennar.

Eingong sprang Anders og leita etter eit lamb som hadde kome burt. Men då han ikkje fann det, hinka han heim. Straks etter såg me at det rauk i Blili, me kunne skjønna at han svinga kjelen. Om ei stund kom han setjande ned bakkane. Berrhovda var han og med treskorna i neven. Nedyver bar det i fullt sprang. Heilt til storelvi. Me trudde han hadde mist vitet, og no ville gjera ende på seg. Bror min flaug etter og skulle freista meinka han. Men då han kom etter, krabba Anders bortetter ei skor i berget tett ved elvi. Der stod lambet i skorfeste.

Men so var han uheldig. Ein mann hadde mista beste sauen sin. «Det ryk i badstoga i Norstog, og ser du etter der inne, finn du kjøt,» sa Anders. Dette fekk mannen i Norstog vita, og ein dag Anders kom i sauefjøset, låg beste sauen hans skamfaren . . . .

Etter den dag spådde aldri Anders utan at han var full, og då var det berre noko tull.

Forts. side 14.

KALANDEREN
MASKIN 5
PRØVEKJØRES

Forts. fra side 11.

Han var varsam med trolingi, men på Bø vart dei vis med det ein sumar Anders tente der. Dei hadde vore på heieslått 2—3 vikor, og då dei kom heim, kunne dei ikkje finne att lykilen. Dei leita alle stader. Men han var som søkt i jordi. «No fær du syne kor kar du er,» sa husbonden til Anders. Då gjekk han inn i vedskjolet, og dei hørde greitt at han tala med einkvan, men såg ingen. So kom han utatt og gjekk langt ut i ein byggåker. Der fann han lykilen . . . .

Elles hørde me lite til trolingi hans, og då han vart gamal, vende han seg til Vår Herre.

Eg minnest vel siste gongi eg råka honom. Det er lenge sidan. Eg var heime i jolehelgi. Veslejolaftan bad eg mor om noko mat: lefsor, smør, kjøt og anna. Og so gjekk eg bakkane opp til Blili. Det var frostklårt og bitande kaldt. Eg knatta på døri. Ingen svara. So let eg opp døri og steig inn. «Gokvella . . . .» Anders såg ikkje opp. Studde olbogane mot knei og heldt hendene for andlitet. «Gokvella, Anders. Vil du ikkje helse på kjens folk? Her hev eg med noko mat frå mor. Noko kaffe og ein tobakkrull tok eg og med. Sjå her.» Då såg han opp. Tårone trilla nedover dei skrukne kinni hans, men då han tok mot gåva, smilte han so vænt. Han tok handi mi millom bae sine harde, arbeidsslitne nevar og såg på meg med takksame augo. «Gud velsigne deg,» var alt han sa.

Anders hadde nok ikkje havt matbiten i huset.

Den kvelden vart det seint før eg kom heim. Men aldri hev eg sett so høg himmel og bjarte stjernor som den gongen.

S. A.

Trekk fra Venneslas historie

Forts. fra side 7.

også pålegger innleveringsplikt på alle jordfunne saker som er eldre enn reformasjonen. Det fremgår tydelig nok av denne artikkel hvilket alvorlig handikap det er når en bygds historie skal skrives og kildene er forsvunnet, og jeg vil derfor så alvorlig jeg kan minne om

Stuten som spåmann

Da redaktøren for en tid siden spurte meg om jeg hadde noe interessant eller merkelig å berette for Hunsfosposten — kom jeg til å tenke på noe som hendte meg i Calcutta høsten 1952. Om det ikke nettopp kan sies å være så interessant, fant jeg det imidlertid, i hvert fall på det tidspunkt, ganske merkelig.

En søndag formiddag var jeg på vei fra hotellet til billettkontoret for et lite indisk flyselskap sammen med Herman Schultz, som jeg hadde truffet i Sydney. Vi skulle forsøke å skaffe oss plass på et fly til Bombay. I stedet for å risikere helsa i de forhistoriske drosjebilene, som alltid ble kjørt av kjempemessige sikher med turban og helskjegg, spaserte vi ned gjennom byen, og på vår vei så vi på en åpen plass ved et gatekryss en folkemengde som stimlet sammen rundt noe som på avstand så ut som et krøtter. Som kjent er kua hellig dyr i India, og man så til stadighet at trafikken ble stoppet — både trikker og busser sto pal — hvis en av de hellige kuene, som det streifet tusener av rundt omkring i byen, fant det for godt å ligge ned for å tygge drøv midt i hovedgaten. Siden det var søndag, trodde vi det var en slags religiøs sere- moni, og gikk forbi uten nærmere undersøkelser. Det lille flykontoret var stappfullt av indere med de forunderligste pakkenelliker, så som ruller med sengkler og kurver med frukt og grønnsaker. Det så nærmest ut som en gruppe vegetarianere på vei til en slags feriekoloni. De fleste sov eller satt og stirret ut i rommet med asiatenes stoiske ro, og vi hadde inntrykk av at de hadde sittet der og ventet i flere dager. Det var derfor med bange anelser vi fikk høre at vi måtte stå på ventelisten. Vi hadde nemlig en temmelig stram reiserute, som helst skulle holdes, og en forsinkelse i Calcutta ville være svært ubeleilig. Papirmarkedet var da helt dødt, og noe sted å tilbringe feriedager i er Calcutta ikke —

vel i dag en av de tristeste byer i verden — i hvert fall utenfor jernteppet. Fattigdom, sykdom og elendighet skraker en i møte på hvert gatehjørne.

Gram i hu ruslet vi derfor tilbake mot hotellet, og på hjemveien kom vi til den samme sammenstillingen av folk med krøtteret som midtpunkt. Da vi hadde slikt slag å gjøre, gikk vi bort og ga oss i snakk med en inder som snakket engelsk. Han fortalte at det ikke var noen religiøs affære i det hele tatt, men en mann som optrådte med «sannsigende stut». Mannen var svært ivrig for at vi skulle prøve stutens evner. Og da moroa kostet ca. 30 øre i norsk mynt, og vi jo var svært spent på om vi kom avgårde med det flyet vi håpet på, ble vi enige om at jeg skulle prøve. Stuten kunne forstålig nok vanskelig svare annet enn ja eller nei, og vi ble enige med sirkusdirektøren eller stutepasseren, eller hva jeg skal kalle ham, at jeg skulle stå i ringen av indere rundt stuten med hendene langs siden, og hvis den kom bort til meg og snuste på min høyre hånd, betydde det ja på mitt spørsmål, — snuste den på den venstre, var svaret nei. Spørsmålet var da om vi ville komme med flyet på den dag vi hadde bedt om. I ringen rundt stuten sto der ca. 40—50 mennesker. Stutepasseren satt i gang med en lang lekse på et språk jeg ikke hadde det fjerneste kjennskap til, og stuten, som for øvrig var staset opp med blomsterkrans rundt halsen og farvet papir og bjeller på hornene, begynte å gå langsomt rundt i ringen. Etter en slags betenkningstid stoppet den, og gjorde holdt og front mot meg, og ganske langsomt begynte den å snuse på min høyre hånd. Svaret var altså ja, — og vi kom også ganske riktig med flyet på den fastsatte dag, og hva mer er, flyet landet i god behold i Bombay etter en lang tur over det forrevne og ville Indias indre, og det til og med ført av en svartmusket inder med turban og skjegg, som etter min oppfatning hadde passet bedre på et flyvende teppe enn i cockpiten på et moderne fly.

Det spørs nok om ikke uttrykket «dum som en stut» bør revideres.

Fj.

Ønsker til Julenissen

På vegne av Julenissen sendte vi ut følgende spørsmål til en rekke Hunsfosfolk, valgt ut i fleng:

Hva ønsker du deg av Julenissen i år?

En del av dem har vi ikke hørt noe fra. De har vel ikke kunnet bestemme seg. De svarene vi har fått, med unntagelse av et par som dessverre ikke var undertegnet med navn, gjengir vi nedenfor. Vi takker for svarene og håper alle som tror på nissen, får ønskene sine oppfylt.

Otto Arstad:

Ønsket i år er: En nissemedisin for isjas, og god søvn etter nattskift. Derksom ikke medisinen hjelper, om nissen da kan skaffe en dagjobb.

S. Skjenneberg:

Mitt ønske er svært beskjedent: Ca. ¼ m tørr, ren snø, 2 kuldegrader og solskinn. Dessuten opplyst løype om kvelden i Lolandskleivene til Appelsinhaugen. På toppen av bakken ønsker jeg meg en flaske «Solo», som Hunsfospostens redaktør må sette der, og til slutt ønsker jeg meg — en ny hatt.

Valborg Mjønlie:

Jeg tror ikke lenger på julenissen.

Arne Larsen:

At vaskemaskinen til arbeidstøyet må komme.

Mary Lefredius:

En magisk kikkert,
som straks kan finne
Direktører og sånt,
som så lett forsvinner

Når riksen kimer, og de maser og spør,
Men borte og vekk er vår Direktør.

Trulte (på Salen):

Jeg ønsker at guttene på salen vil begynne å gå med flyveruniform. Jeg tror at det vil øke arbeidsgleden blant jentene. Håper at julenissen kan oppfylle ønsket.

Anders Myhrstad:

Når jeg sender ønsker til julenissen, så er det alltid en lang liste, for da har nissen noe å velge mellom. Denne gang vil jeg innskrenke meg til to ønsker. Det ene er den beste barberkremen som finnes, det andre er et par ski, for de gamle brakk jeg i påsken, da de var dårligere utforbakke enn jeg trodde.

P.S. Ja, jeg har nok glemt noe; til kremen må der nok barberblader, og det må være det beste av det aller beste.

Til skia må der selvfølgelig være med bindinger og staver og skismøring til våt og tørr snø. Ja, dette var de to ønsker til julenissen i år. God jul!

Anders Doviken:

Vær, uten u. Har nesten ikke sett hverken sol eller måne siden jeg kom hit.

Kåre Johansen:

Som «sjakkredaktør» i Hunsfosposten må jeg vel være patriotisk og ønske at Haave vinner radiosjakklandskampen mot Konstantinopolskij. Men det er vel å tro på «Julenissen»?

Søster Astrid:

Av juleønsker jeg har kun to, oppfylles disse får sinnet ro, beskjedne ønsker de begge er, og er du nysgjerrig, så hør nå her: Når solen går ned, og arbeidet er slutt, i min egen folkevogn jeg ønsker meg ut. For siden å hvile i fred og ro, med en kaffekopp, ved en peis og radio.

Odd Arstad:

Mitt høyeste ønske til julenissen i år, er om jeg kan få gratis reise og fjorten dagers opphold på Mars. Alt under forutsetning av at jeg, under mellomlanding med rakettskipet på romstasjonen, kan få håndhelse på *Danielsen*.

Karen Pålsen:

Jeg ønsker en liten bil så fin, kjøleskap og vaskemaskin.
På sykkel jeg en motor kunne få,
så slapp jeg oppover bakkene gå.
En høyfjellsol kunne være bra,
for til påske den rette farven ha.
Så meget i plast kan fåes nu,
et par sånne til å ha utenpå skoene du,
skjerf, votter, sokker og slikt,
så blir det på alle mer likt.
Marsipan og sjokoladefigurer
kan fåes for 35 øre,
det kan kanskje lettere la seg gjøre.
Du, nisse, jeg deg noe betror,
Jeg får sikkert Hunsfosposten,
jeg fikk den i fjor.

I. R.:

Takk for du spør,
men jeg kan ikke svare,
for hodet er fullt . . .
Ja, det er som ei mare.

Men oppi den mara
der finnes det alt.
Så vær's god, herr nisse,
trekk ut en pant.

Nu venter jeg bare
med spenning på nissen!
Jeg føler meg lettet
der oppe i issen.

H. Thorkildsen:

(Mel.: Vildrosen).

På den nye salen, går herr Engh
og Brufjeld om,
tenk om de på rulleskøyter over salen kom,
og om de med flotté svinger
delte ordre ut,
vi dem lystret med et smil
og større villighet.
Og alle mannfolk som på salen er,
få litt læberødt
og en permanent,
så vil dagen gå, med smil og godt humør,
og vi ønsker alle: Riktig god jul.

T. Thomassen:

Jeg har det bra hos min gamle venn,
siden automat vi fikk på den.
Nu produksjonen stiger jevnt,
ja, det er som på et gamlehjem.
I blant jeg fra min venn må gå,
for noen sykdom og kan få.
Da mases der både i øst og vest,
et helikopter jeg ønsker mest,
meg hurtig kunne bringe frem
fra maskin fire til maskin fem.

Ingeborg Haraldstad:

Jeg ønsker evner som Ali-Baba.

Til slutt tar vi med et ønske som redaksjonen har sendt julenissen på vegne av *Sigurd Jortveit*. Han har ikke sagt at ønsket er brennende, men vi tror at det er det. Det lyder slik
— En grei liten postbil.
På neste side ser vi at Jortveit alt har fått ønsket sitt oppfylt.

Ved kaffitid

Min behagelige drøm under ettermiddagsluren blir avbrutt ved den minste: «Pappa, nå må du våkne, det er kaffi.»

Styrket etter en times dupping på divanen, strekker jeg meg riktig godt, jesper inderlig, og inntar smått om senn vertikalen.

«Kom, pappa, i dag skal vi drikke kaffi i stuen,» sier småen, og er så inderlig søt mot meg.

Hun tar meg i hånden og sammen går vi inn til kaffien, der kona og den eldste pusler rundt.

Men noe er liksom annerledes i dag. Lyset er tent i begge stålampene, der er fin, ren duk på kaffibordet, og jamen har kona frem det fine serviset, og ikke de vanlige kjøkkenkoppene. Og sannelig har hun bakt kake også. Bevares for stas! Og den eldste har lagt pute i stolen og stilt fotskammelen foran.

«Kom og sett deg, pappa. Har du det fint nå, her er pipa di. Skal jeg sette på radioen? Hvor mye sukker skal du ha i kaffien? Her er fløten. Spis nå endelig, så er du snill.»

Å, de er så forferdelig hyggelige så. Min kone smiler til meg, slik som bare hun kan smile, og spør med det kjærlige blikket i øyet: «Du, skal vi ikke ta en likør til kaffien i dag, vennen min?»

«Joda,» svarer jeg. «Det ville være riktig godt. Men hva er det for noe i dag, da? Er det farsdag i dag igjen, eller bryllupsdag eller noe sånt, siden dere er så ualminnelig greie?»

«Å, nei da,» forsikrer de. Det er bare det at de så gjerne vil være litt hyggelige mot den snille pappaen sin, så. Kan skjønne det, han som strever så på kontoret osv. osv.

Dette er jamen koselig. Jeg stikker den ene kakebiten etter den andre i munnen, nipper til likøren og skåler med min kone, og den minste er også med på moroa og får ici cola i et likørglass, og leker det er kakaolikør, og den eldste pusler om meg og er så bort i alle vegger elskelig. Min kone reiser seg, går bak meg og legger armene sine rundt halsen min, og gir meg et ømt kyss bak øret og sier med kattedkjælen stemme at .... nåja, det er vel best å tie med det, men hun er altså glad i meg ennå.

Jeg kommer etter hvert i stemning. Regnet står som en grå vegg utenfor, kaldt og guffent er det der ute, men her inne i stua, min stue, lyser lampene, der er godt og varmt, her huserer den ideelle familie, radioen spiller «O mein Papa», likøren er nydelig, barna er stille og kona er blid

og god. Kort sagt. Jeg humrer av velvære og stikker enda et kakestykke i munnen.

«Du, pappa,» sier den eldste myk i røsten. «Fremmelige teenagers Forening skal ha ball 3. juledag. Det er en gutt som jeg liker så veldig godt altså, som har invitert meg med. Må jeg få lov å gå, paps? Han er alle tiders altså, jeg er helt på donken etter han.»

«Jaså, jaså, jenta mi,» sier jeg velvillig og klapper henne på kinnet. «Ja, du kan skjøne du må gå. En har da vært ung selv en gang, he he. Jeg håper du får det riktig hyggelig.»

«Å, tusen takk, paps,» kvitret frøet. «Jeg ringer til ham med det samme,» sier hun og løper til telefonen.

«Å mange dager er det til jul nå?» sier den minste og ser på meg med store barneøyne. «Du skjønner det, pappa, at jeg skal kjøpe adventkalender, og så skal jeg kjøpe presanger. Så du må gi meg noen kroner. Vil du det, pappa?»

«Å ja, det blir vel en råd med noen kroner til deg, vennen min,» svarer jeg.

«Ja, og så må du huske at du har lovt meg ny kåpe og kjole og kjeledress og sko og sykkel og spark og kjelke og nødder og appelsiner og stjernerab og alt det andre. Og det må jeg vel få?»

Dette var da fælt. Kan en i en del svake øyeblikker i løpet av året ha lovt så mye?

Teenageren kommer inn igjen. «Kisen var voldsom glad for at jeg kunne bli med på ballet. Åh, han er kjemperaff altså, super altså, alle tiders altså. Og han kommer i ny smoking altså. Pappa, jeg er altså nødt til å ha si kjole altså.»

Den kaffeskvetten jeg nettopp har fylt

i munnen smaker litt beskt, synes jeg. Noe begynner å demre for meg, men nei, det kan ikke være sant. Her er jo så koselig og hyggelig. Der kan ikke være noe lureri her. Men tanken tar uvilkarlig kursen mot høyre baklomme og portemoneen.

«Såså, barn,» sier kona. «Nå må dere ikke mase på far. Se her, vennen min,» smiler hun til meg. «Ta et stykke kake til og en dråpe kaffi. Vil du ha en sigar? Jeg skal hente en til deg.»

Å, hun er så overmåte gild.

«Må jeg skjære den av for deg?» spør den eldste, og den minste kommer med fyrstikker og askebeget.

«Nå må du riktig kose deg, paps,» og den minste krabber opp på kneet mitt, teenageren stryker meg over kinnet, og kona gir meg jamen enda et kyss, men denne gangen på munnen.

Der går noen minutter i hyggelig pasiar, men jeg synes nok å merke at mine familiemedlemmer forsøker å pense samtalen inn på et litt ømtålelig emne. Jeg forsøker å lede den over til mer behagelige ting, men det lykkes ikke.

«Tenk at det alt snart er jul igjen,» sier kona. «Hvordan skal jeg legge det an i år? Du vet alt er så dyrt nå, så jeg tror ikke jeg kan klare meg med det samme beløp som i fjor. Tror du du kan unnvære noe mer, skatten min? Tenk seks kroner kiloet for nøtter og ni kroner for paranøtter, og flesket skal opp i pris og alt er så dyrt altså. Ja, og så vet du at vi skal til Jeremiassen i 20 års bryllupsdag i romhelga,» sier kona, søtt — nesten sukkersøtt — og jeg må ha ny kjole og et par nye sko og B.H. Synes du ikke jeg må det, vennen min?»

Nå går det et lys opp for meg. Det slår ut i lys lue, det truer med å kortslutte den siste rest av min forstand. Hvilken utpekulerthet. Hvilken kvinnelig list, hvilken *hjerteråhet*.

Kaffien og sigaren og kaken og alt sammen får en aldeles vemmelig smak, og den behagelige stemningen jeg befant meg i forsvinner like fort som penger før jul. O treskhet. Hele hygga var satt i scene for å dulle meg inn og slappe min oppmerksomhet, for å gjøre meg myk og velvillig, arrangert for å få gryna til å flagre uten alt for mange innsigelser.

Og så trodde jeg i min enfoldighet at det var for å gjøre det koselig og hyggelig for meg at de var så søte. De siste toner av «O mein Papa» skinger gjennom stua i en infernalsk trompetsolo fra radioen, og jeg hører bare regnet som trommer, trommer og trommer mot ruta. Kaffien står og blir kald og den før så hyggelige stemning er brutt, brutt .... brutalt brutt ....

Kandissukkerets pris

— En ballade —

Mel.: På blomsterklædd bakke.

Knut Andersen satt på kontoret en da'
og gumlet sin kandis i fred.
For kandis, det vet vi, er fryktelig bra —
man blir så energisk av det.
Så fikk han besøk da det lei utpå dagen,
for Bårdsen han trengte litt kandis for magen.
«Javisst,» ble det svart, «du kan ta hva du vil,
hvis flere vil ha — ja, så bare si till!»

Men ryktet det fløy, sånn som ryktene gjør
fra kjeller til øverste loft,
var innom hos alle, besøkte hver dør,
la på seg, ble digert og groft.
Det varte såmen ikke lang stunden før
herr Gundersen banket forsiktig på døren:
«Det går visst et rykte — jeg hørte såvidt —
det deles ut kandis? — Kan «labben» få litt?»

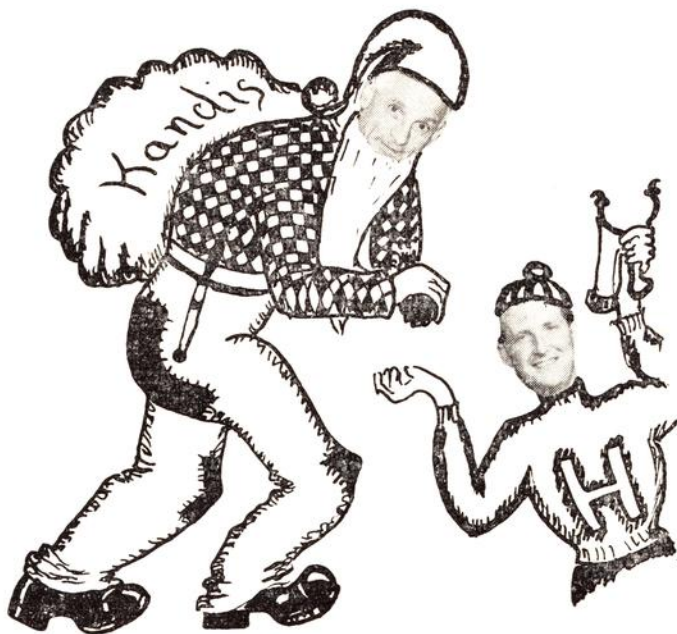
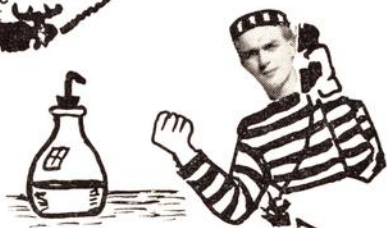
Jo, sant fikk han sukker, og dro derifra,
og kandisen hadde han med.
En stund var det stille, og allting gikk bra.
Men så var det slutt på all fred.
Ja, plutselig gurglet det i telefonen:
«Det herre er labben. Å hen' er rasjonen?»
Her står vi forsamla i følge og flokk,
vi vil jo ha kandis — men får ikke nok!»

Og bølgene gikk som den villeste foss
på labben. Ja, de var i kok.
«En skarve klump kandis til selveste oss!
Han Andersen er ikke klok!»
Til slutt sto herr Kenneth og dalja i bordet
til Goggen: «Nå ringer du lægekontoret.
Det går på vår ære! Vi får ikke fred.
Nå vil vi ha kandis, så møe du ved!»

Og Goggen han ringte vårt lægekontor,
hvor Astrid sa vennlig hallo.
«Hør — dette er labben. Her ber de i kor
om kandis» — han knegget og lo.
«Det gjelder bedriften og årsproduksjonen,»
si'r Kenneth. Da skrattet det i telefonen,
hun lo og hun lo og hun stønnet så vidt:
«Nei, nå er de hissig på kandissen, gitt!»

«Se der kan du høre! Nå sier jeg stopp!
Nå får dere ordne opp sjøl!»
Og Kenneth han ringte til Andersen opp,
han ringte med brask og med brøl:
«Du, er d'ikke så at du deler ut sukker?»
og Kenneth'en hører at Andersen klukker,
«ja, er det fabrikk, så si det da vel!»
«Nei, slett ikke, kandis spanderer jeg selv!»

Tja — Andersen sa med sitt vakreste smil:
«Jeg kan ikke hjelpe for slikt.
Ring lægekontoret — de må uten tvil
ha unnlatt å gjøre sin plikt.
Jeg kan ikke gi dere mer enn rasjonen!»
Og «labbene» freste inn i telefonen,
men allting var stille. — Og hva gjør man da?
For kandissen ville — den ville de ha!

Det store gubberennet i Vennesla

10. april 1937

Vi gjengir referat av «Agder Tidend»s spesialmedarbeider, Pluggen: «Det gjekk som æ trudde, gode redaktør. Gubberennet i Vennesla lørdag blev vinterens store sportsbegivenhet — om begivenheda ska måles etter kvantiteten eller kvaliteten blir så omtrentli' det samme.

Då æ kom op til bakken med det noe kummerlige navn «Kommeren» var alt dei fleste gubbane på pletten. Dei for omkring som spenstige ungfoler som bare venter på å komme i gang. Særlig la æ merke til degnen, han Nils frå Topstad. Det hadde gått rykter i bygda om at han tjuvtrena temmelig dagstøtt sammen med graveren, Anton Almedal, og ingen som så han i bakken kunne være i tvil om at det var sant.

Lensmann Robstad sto for sæ sjøl og filosoferte sikkert over det gamle ord: «Der er fall for alle.» 70-åringen Gustav i Nesane så au ut til å være i form, det samme var tydeligvis tilfelle med Markus Lundevold og Gustav Drivenes, som representerte landet på hi sida Otra.

Endelig hadde gubbane fått nummer og den fyrste kunne sleppe sæ udfor. Det var yngste klasse — frå 20—32 år — å etter som en knapt kan kalde den slags ungdommer «gubber», skal æ fare fort over denne klasse.

Ein hæderlig omtale må likevel kjøbmannslagets representanter — Olaf Bakken og Søren S. Robstad, ha. Dei trudde øiensynlig at der var satt om ikkje maksimalpris så iallfall maksimalfart. Etter fritt skjønn vil æ sette farten til 5 km i timen og hopplengdane blei deretter.

I klassen 40—50 år må nevnes Gustav Beurling som hoppa 70 og 80 decimeter i typisk maskinførerstil. Karl Pedersen ligna mest på ei lus på ein tjørkekost — altså når det gjaldt farten. Bernt Loland frå veiarbeiderforeninga lå i 45 grader vinkel — til sida — og fekk sæ ei kjerring med klem i. Han likte øiensynlig «kjerringa» godt, for i neste omgang blei han forsørje mæ bigamist.

Sigurd fra Nesane stod rak som ein kaptein i den norske hær, men

då han skulde ta «Nesesvingen» ned på sletta, havna han langt inne blant publikum. Albert Lie hadde nok ikkje huskja på at det eksisterar noe som heide skismøring — etter farten å dømme. Æ veid ikkje om det var eit tilfelle at musikken, då han var i svevet, satte i mæ «Anne Malene på kalosjane sprang». Av meir bemerkelsesverdige resultater må nevnes Andreas frå Åbelvollen. Tross funkis og alle mulige slags nye stilarter holder Andreas trofast på rundbuestilen som før. I siste omgang fekk han forresten ei kjerring i samme stil.

Etter at formannen i fattigstyret, Oscar Lund, var blitt avslørt som «tjutrænar», blei han erklært for profesjonist og blei nekta å starte blant amatørane. I staden blei fattigstyret representert av Nils Voreland. Farten var ikkje over maksimalfarten, men til gjengjeld spytta han i nevene då han var i lufta og tøide sæ heilt til 80 decimeter. I andre omgangen klarte han bare 70 — men då glømt han å spytte i nevene au.

Om banevogter Urdal skal æ bare seie, at æ har sett dei som var dristigere. Sammenlagt hopplengde i 2 hopp: 105 decimeter.

Bestyrer Gundersen frå elektrisitetsverket hoppa som ein kar, 130 decimeter, men då han rakk ned på sletta «kortslutta» han så «sikringen» sprang med et smell. I andre omgangen var han for tung i baken og satte sæ på skiane ned heile unnarennnet. Skaden på bukka skal la sæ reparere.

Som siste mann i denne klasse startet bygdas øverste myndighet, lensmannen. Etter at hoppet var forsterka fekk han lov å starte i samme bakke som dei andre gubbane. Han rendte med «fallskjerm», og då han klarte bakken uten å falle, var det mange blandt publikum som fekk nervesjokk. Hopp-sjefen fandt det derfor rådeligast å nedlegge startforbud for 2. omgang.

Endelig kom så klassen over 50 år. Førstemann var Jens Ruenes i kombinert kjøbmanns- og Skjerkedalsstil, 105 og 105 decimeter.

Markus Lundevold datt i over-

rennet begge omganger og ødela adskillig ungsog, så det forlyder at han får et større erstatningskrav på halsen. Ved gode folks hjelp kom han på beina igjen og passerte hoppet uten å komme i flere omstendigheter. Sammenlagt hopplengde 60 decimeter.

Andreas Vennesland hadde smørt godt, så skia gekk bra, men mannen hadde vanskelig for å følge mæ. Å oppgi hopplengde er ikkje godt, skal en regne med der skia kom ner blir det 100 dcm., skal en regne etter der bagparten falt, blir det adskillig mindre. Unnarennnet tilbagela han i horisontal stilling, inntil han stansa mot eit par publikumere. I andre omgang holdt han sæ til Hanna Winsnes kogebo, det samme på ein annen måte. (Apropos, goe redaktør. Skulle du høre at han derre metrologen har registrert eit par jordskjelv lørdag, så kan du fortælle han at det bare var Andreas Vennesland som var med i gubberenn).

Gustav i Nesane hoppa i typisk Birger Ruud-stil — d. v. s. han hadde brekken i knea, mens Birger har det i ryggen, men det kommer vel omtrent ud på det samme. I siste hopp var det nærmare «lænestolstilen» — 50 og 55 decm.

Anders i Støa, strak som ein oberst i Krestiansand, 60 og 65 decimeter.

Anton Almedal var den høfligste av alle «løperane», han tok hatten av då han kom på hoppet og bukka til publikum — 45 og 45 decimeter.

Formannen i badekomiteen, — Thorkild Sundstøl — burde vel egentlig ha våre den første til å «gå i vannet». Han lurte imidlertid publikum ved å prestere to stående hopp, 50 og 60 dcm.

Deretter kom Knut Ånesland — ein av favorittane til damenes pokal. Han hadde for anledningen rusta sæ me' ei diger skinnlue, så ein kunne tru han hadde tenkt å gå under snøen istedenfor oppå.

Etter at han hadde lagt inn ein diger pris snus og snudd på skræa, trakk han skinnlua godt ner over ørane og la i vei med den rene Wergeland-stil (jfr. statuen i parken goe redaktør). Omsider nådde han hoppet og slapp sæ ud i æteren — på kortbølge — eller nærmere betegna 35 dcm. Då han også i

Forts. side 21.

LITT JULEKNASK

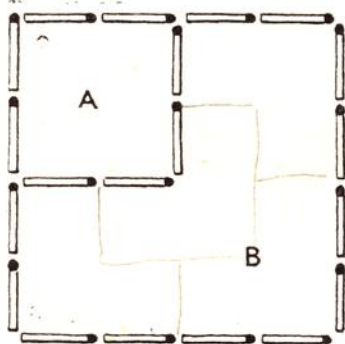
En bonde gikk til byen for å selge 20 sneis egg. På veien solgte han 19 egg av hvert sneis.

Hvor mange egg hadde han igjen da han kom til byen?

★

En fyrstikkoppgave.

En bonde, som hadde fem sønner, døde og etterlot dem et stort kvadratisk stykke jord, slik som det er antydnet nedenfor ved hjelp av 16 fyrstikker. Dette jordstykket skulle deles på sønnene på følgende måte. Den eldste sønnen skulle ha et firkantet hjørne (merket A på tegningen), og de øvrige tre fjerdeparter av jorden (merket B) skulle deles på de andre fire sønnene slik at de hver får et stykke av samme størrelse og samme format. Samtlige 16 fyrstikker skal benyttes til løsning av oppgaven.

★

Smør og margarin.

De har to like store klumper, den ene av rent smør, den annen av ren margarin. Nå tar De en liten klatt smør — en teskje eller så — og blander den i margarin. De gnir det hele godt ut, så blandingen blir helt jevn. Av denne blandingen tar De så en nøyaktig like stor klatt og blander tilbake i smøret. Er det nå mer smør i margarin enn det er margarin i smøret, eller omvendt?

★

Fem sterke menn.

Kontorist Larsen hadde store politiske interesser og svermet for sterke menn innen storpolitikken. Over skrivebordet sitt hadde han hengende portretter av Truman, Attlee, Schuman, Stalin og Tito (ikke nødvendigvis i den rekkefølgen som er nevnt her).

Kontorist Larsens fem døtre delte ikke farens politiske interesser. Deres kjennskap til verdens ledende politikere var rett ut sagt temmelig mangelfull. En dag spurte Larsen dem om de var i stand til å

si navnet på iallfall to av de som var gjengitt. Svarene lød:

Tordis: Nr. 2 er Attlee, nr. 3 er Tito.

Hjørdis: Nr. 1 er Truman, nr. 2 er Stalin.

Halldis: Nr. 3 er Stalin, nr. 5 er Truman.

Svanhild: Nr. 2 er Attlee, nr. 4 er Schuman.

Brynhild: Nr. 4 er Schuman, nr. 1 er Tito.

Hver pike ga ett riktig og ett uriktig svar.

I hvilken rekkefølge hang portrettene?
Attlee, Stalin, Tito, Schuman, Truman

★

Når en mark smør koster kr. 0,90, hva kommer så ei ku på?

Alle mann i Danmarks land har ti fingre på hver hand 5 og 20 negler på fingre og tær slik er de skapt der.

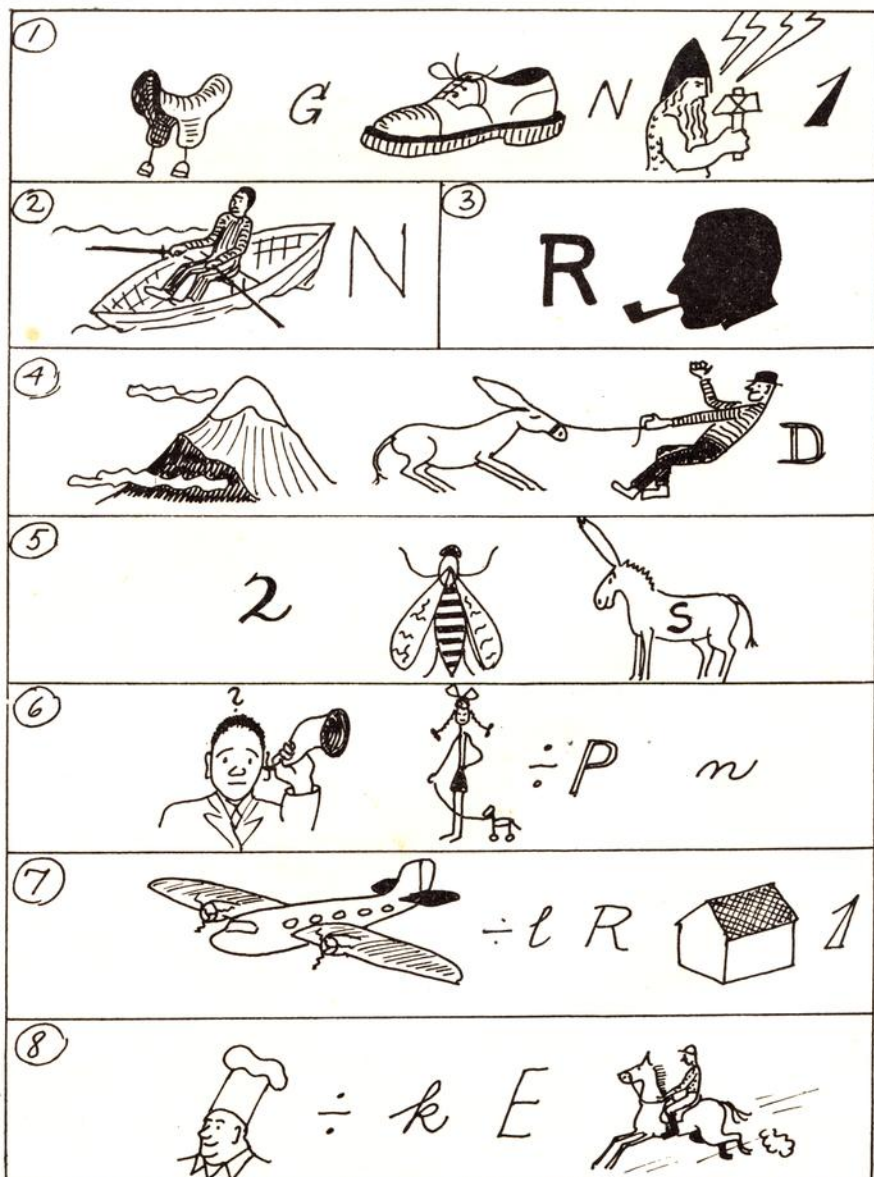
Er dette korrekt, eller ....?
Se godt etter.

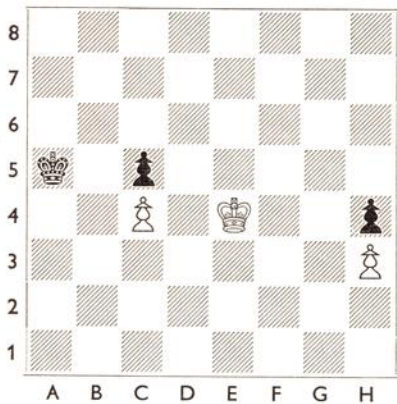
REBUSER

Vi bringer i år noen rebuser som leserne kan prøve sin skarpsindighet på.

For å hjelpe dere på gli kan vi røpe at alle rebuserne er hentet fra fabrikkene eller kontoret.

SJAKK-NØTT

Kan hvit vinne hvis han får lov til å trekke først?

Kan svart vinne hvis han får trekke først?

Kanskje partiet er remis?

Løsninger i neste nr.

Det store gubberennet - -

Forts. fra side 19.

annen omgang klarte samme resultat, blei han hilst med fanfare av musikken.

De som hadde regna Ånesland «som rosina i pølsa» skulle snart få erfare at det i all fall var to rosiner i denne gubbepølsa. Den andre var degnen. At Topland var i toppform seie sæ mest sjøl. Med sin flotte pedagogiske stil er han

Reglement for Hunsfosheimen

Vi ser oss dessverre nødt til å rette en henvendelse til våre medlemmer når det gjelder utlån av Hunsfosheimen. Som det nå er blir det vanskelig for den som har med heimen å gjøre. Det hender at han må rundt i fabrikken både en og to ganger for å få tak i nøklene til heimen og betalingen for rommene. Etter reglementet heter det at nøklene skal hentes av vedkommende som skal leie rommet og betalingen erlegges samtidig. Den beste tid for avhenting av nøklene er like før klokken 11 eller klokken 11,30.

Nøklene leveres tilbake mandag morgen eller, så fort som mulig.

For Hunsfosheimens styre

Sekretæren.

JULIEKVIELID

Klokken som ringer til middagsfred, —
graner som senker de hvite grener ned, —
stjerner som lyser på stall og fjøs og låver,
blinker stort og ensomt til skogene, som sover.

Lodne små føtter
på tusmørke stier
bak tuer og røtter
i snøtunge lier. —

Småfugl som dupper i frosne kratt, —
dype, snøhvite julenatt!

Borghild Kolstad.

en farlig konkurrent til damenes pokal.

Dette var de mest bemerkelsesverdige resultater. Flere andre kunne ha fortent noen blomster, men blandt 60 slike gubber er det bare de aller finaste det kan bli plass til.

Derfor bedre lykke neste gang.

Dommerne hadde eit svært vanskelig arbeide, så premielista blir ikkje ferdig på fleire dager. Den vil først bli bekjentgjort på ein utlodningskveld der gubbane skal premieras for sine bedrifter.

Pluggen.

Hvis du har en vanskelig jobb å gjøre, bare gå i gang med den. Jo lenger du utsetter den, desto vanskeligere vil den synes deg. Det er forbausende hvorledes vanskeligheter som i seg selv er ganske ubetydelige for en resolutt vilje, synes større og større etter hvert som tiden går.

Dagen i dag er verd dusinvis av morgendager når en jobb må gjøres. Det beste sted for enhver vanskelighet er bak deg. Hvis du ikke plasserer vanskeligheten der, er det din egen feil.

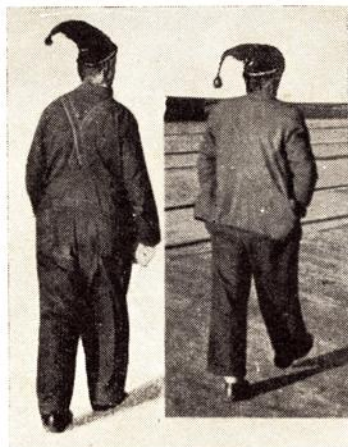
Roffe Thompson i «John Bull».

ET STED MÅ BREVET VÆRE

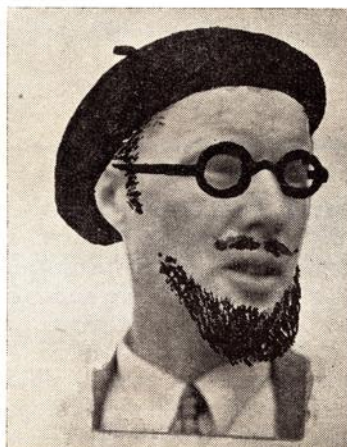

JULIENS GJETTEKONKURRANSE

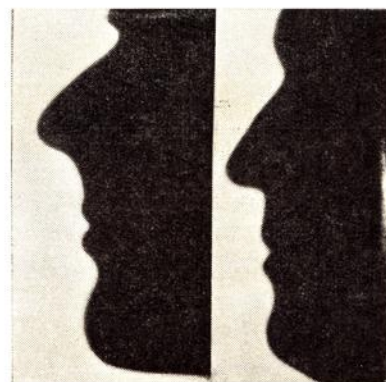
„Hvem — Hva — Hvor?“

Spørsmål 1: Hvem er disse to Hunsfoskarene?

Spørsmål 2: Hvem er denne Hunsfosmannen?

Spørsmål 3: To Hunsfosprofiler. Hvem er det?

Spørsmål 4: Hva blir totalproduksjonen (ikke råproduksjonen) av papir i 1954?

Den var: I 1951 33 151 tonn, i 1952 32 424 tonn, i 1953 33 495 tonn.

Spørsmål 6: Hva blir totalproduksjonen av tremasse i 1954?

Den var: I 1951 28 175 tonn, i 1952 32 990 tonn, i 1953 34 171 tonn.

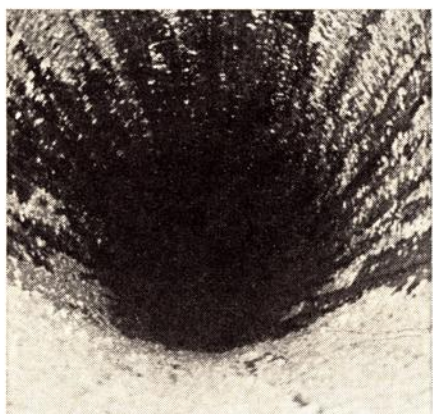
Spørsmål 8: Hvor mange pensjonister er det på Hunsfos pr. 1/1 55?

Spørsmål 5: Hva blir totalproduksjonen av cellulose i 1954?

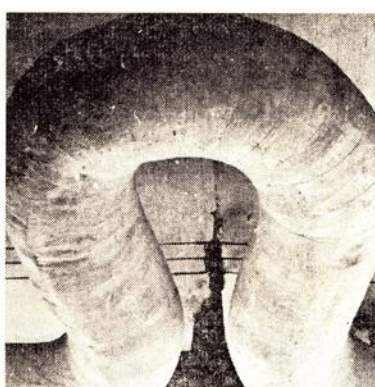
Den var: I 1951 15 799 tonn, i 1952 11 339 tonn, i 1953 15 037 tonn.

Spørsmål 7: Hvor mange er det ansatt på Hunsfos pr. 1/1 55?

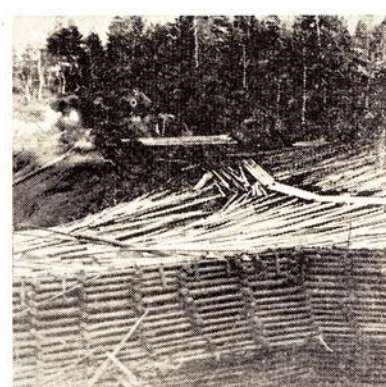
Spørsmål 9: Hvor mange kubikkmeter tømmer er det i kubbhaugen pr. 1/1 55?

Spørsmål 10: Hvor er denne detalj i fabrikkens?

Spørsmål 11: Hvor i fabrikkens finner du dette røret?

Spørsmål 12: Fra et kjent sted på Sørlandet. Hvor er det?

Vi setter opp 3 premier: 1. pr. kr. 25,—
2. » » 15,—
3. » » 10,—

Den som kommer nærmest riktig løsning på alle spørsmålene, får altså kr. 25,—, osv.

Svar må være redaksjonen i hende innen 30. desember i år.

Trehjuls-sykkel

Ny forbedret utgave, med kulelager i forhjulet. En flott julegave til lillebror.

En dukkevogn

vil Vesla sette pris på å få i julegave.

Arthur Syvertsen

Program

for et nytt år

Litt mere av smilet,
litt mindre av rynken,
Litt mere av lovsang,
litt mindre av klynken.
Litt mindre av tvilen,
litt mere av troen.
Litt mindre av skranken,
litt mere av broen.

Litt mindre av jeg'et,
Litt mere av du'et.
Litt mindre av fortid,
litt mere av nuet.
Litt mindre av skallet,
litt mere av kjernen.
litt mindre av lupen,
litt mere av stjernen.

(Verksposten).

JULEGAVER FOR STORE OG SMÅ

Årets nyheter i skjønnlitterære og religiøse bøker. — Leketøy, toalett-artikler, barberetui'er, kosmetikk, smykker og meget annet i rikt utvalg.

De får dem i

Telefon 6811

Til Julen

FLOTTE POLERTE RADIO-LAMPEBORD
fra kr. 130—250.

ELEKTRISK JULETREBELYSNING
kulørte og hvite.

EIVIND EIVINDSON

Telef. 6802

ELEKTRISK FORRETNING

Vennesla

HORNFELTS FRISØRSALONG

Elektrisk - kjemisk og Helene Curtis
Rapsody wave.
Brudepynting - Skjønnhetspleie
Manicure - Fotpleie

Vennesla - ved siden av bilsentralen
Telefon 6892

*Vi ønsker alle våre medlemmer og kunder
en riktig god jul!*

VENNESSLA SAMVIRKELAG

Telefon 6725.

Kjøp nyttige julegaver!

Speil - medisinskap - badematter - badebørster - badevekker
såpe og svampeholdere - oppvaskmatter - oppvaskbørster
klosettmatter - klosettbørster.

Ellers litt av hvert.

Olav Skislands Eftf.

Allt til julebordet i kjøtt, pølsevarer og pålegg

God jul ønsker vi alle våre kunder.

Telefon 6718

Klokke-spikeren.

To predikanter var innkvartert sammen. Da de skulle legge seg om kvelden, trakk den ene opp lomme-uret sitt og ville henge det på en spiker på veggen. Han var imidlertid nærsynt og kunne slett ikke finne noen spiker. Den andre ville holde litt moro med ham, pekte på en flue på veggen og sa: «Se der er der en.» «Ja, det var jo greitt,» sa den andre, men da han nærmet seg og skulle henge opp klokka, så fløy flua. «Ai, ai, der fløy spikeren!»

*

Andreas og Ola.

Det var på en av gårdene i Vennesla for en tid siden at ei kyr skulle kalve. Fødselen var hard, og bonden hjalp så godt han kunne. Gårdsgutten, Ola, som stod og så på, sier så: «Du, Andreas, prøv om du kan få narra han fram med en høydott.»

*

I småskolen.

Frøken holder tre blyanter i hånden og sier: «Her har jeg tre blyanter, men så slipper jeg en, og hvor mange har jeg da?» En liten gutt rekker opp hånden og svarer: «Har det noe med blyantene å bestelle?»

*

Fru Olsen forærte sin mann to slips til jul. Han gikk inn på soveværelset og tok på seg det ene. Da han kom inn i stuen igjen, sa fru Olsen surt: «Jaså, du liker ikke det andre!»

A pensjonata!

I og for seg er jeg likeglad med jobben og firmaet, men det er denne pensjonen, da, skjønner du ....! Lilleborger'n.

VINTERSPORT

Vi har godt utvalg i SKØYTER med og uten sko
SKRUSKØYTER - SKI - STAVER - BINDINGER
SLALÅMGAMASJER - RATTKJELKER
SPARKSTØTTINGER m. m.

— Alt dette kan De nå kjøpe innenbygds —
Kom inn og se vårt gode utvalg!

BILSENTRALEN

VÆR OPPMERKSOM PÅ VAKTEN I JULEHØYTIDEN
Julaften stenges sentralen kl. 18.
Etter den tid vil der bare bli ekspedert den aller nødvendigste kjøring. — Følgende telefoner kan da brukes: 6777 - 6839 - 6854 - 6704 - 6710. De andre dagene er vekten som før.

GOD JUL - GODT NYTT ÅR!

ønsker vi alle våre forretningsforbindelser — med takk for det gamle år.

Moseidmoen Samvirkelag   Telefon 6780
Moseidmoen Filial   Telefon 6714.

GOD JUL

ønskes alle våre forretningsforbindelser.
VENNESLA LANDHANDEL
Telefon 6740.

Festlige kjoler til jul

— ellers godt utvalg i
silke- og nylonundertøy.

Min Herrefrisørsalong
anbefales.

GOD JUL - GODT NYTTÅR

Central Herrefrisørsalong
Inneh. Odd Fredriksen

God
jul!